

NARKO -LOG

PROFIL
ANALIZI 2025

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
NARKOTİK SUÇLARLA MÜCADELE BAŞKANLIĞI

MADDE KULLANICILARI PROFİL ANALİZİ
NARKOLOG RAPORU

Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı
İzleme Merkezi Şube Müdürlüğü

ANKARA – 2025

NSB Yayınları: 61
Yayın No: 2025/3
1.Baskı

iÇİNDEKİLER

GİRİŞ	9
BÖLÜM I : MADDE KULLANICILARI GENEL PROFİL ANALİZİ	15
BÖLÜM II : MADDE KULLANICILARI ÖZEL PROFİL ANALİZLERİ	27
2.1. Metamfetamin Kullanıcı Profili	28
2.2. Sentetik Kannabinoid (Bonzai) Kullanıcı Profili	35
2.3. Cinsiyete Göre Madde Kullanıcı Profili	42
SONUÇ	49

KISALTMALAR

2313 SKM	: 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanuna muhalefet suçları,
3713 SKM	: 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa muhalefet suçları,
6136 SKM	: 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna muhalefet suçları,
Bakanlık	: İçişleri Bakanlığı,
Başkanlık	: Narkotik Suçlarla Mücadele Başkanlığı,
Madde	: Uyuşturucu, uyarıcı ve halüsinojen narkotikler,
NARKOFORM	: 81 il Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüklerince haklarında uyuşturucu suçlarından dolayı adli işlem yapılan şüphelilere uygulanan anket formu,
NARKOLOG	: NARKOFORM'ları uygulayan ve Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğünde görev yapan Emniyet Teşkilatı personeli,
TCK 188 Suçları	: Türk Ceza Kanununun 188 inci maddesinde düzenlenmiş uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imal, ithal veya ihraç etme suçları,
TCK 190 Suçları	: Türk Ceza Kanununun 190 inci maddesinde düzenlenmiş uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırmak için özel yer, donanım veya malzeme sağlayan suçlar,
TCK 191 Suçları	: Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde düzenlenmiş kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanım suçları.

GRAFİKLER

BÖLÜM I : MADDE KULLANICILARI GENEL PROFİL ANALİZİ

Grafik 1.1. Cinsiyet Dağılımı.....	16
Grafik 1.2. İş Durumu.....	17
Grafik 1.3. Anne / Baba Yaşıyor mu?.....	17
Grafik 1.4. Anne Öğrenim Durumu	18
Grafik 1.5. Baba Öğrenim Durumu	18
Grafik 1.6. Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı?	19
Grafik 1.7. Aile İçinde Şiddet Var mı?	19
Grafik 1.8. Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş	20
Grafik 1.9. Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?	20
Grafik 1.10. Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli.....	21
Grafik 1.11. Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi?	22
Grafik 1.12. Uyuşturucu Maddeyi Düzenli Kullanıyor musunuz?	23
Grafik 1.13. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlkle Karşılaştı mı?	23
Grafik 1.14. Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı?	23
Grafik 1.15. Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi?.....	23
Grafik 1.16. Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü?	24
Grafik 1.17. Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü mü?	24

BÖLÜM II : MADDE KULLANICILARI ÖZEL PROFİL ANALİZİ

2.1. Metamfetamin Kullanıcı Profil Analizi

Grafik 2.1.1. Cinsiyet Dağılımı.....	28
Grafik 2.1.2. İş Durumu.....	28
Grafik 2.1.3. Anne / Baba Yaşıyor mu?.....	28
Grafik 2.1.4. Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı?	29
Grafik 2.1.5. Aile İçinde Şiddet Var mı?	30
Grafik 2.1.6. Medeni Durumu.....	30
Grafik 2.1.7. İlk Kez Uyuşturucu Kullandığındaki Medeni Durumu	30
Grafik 2.1.8. Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş	30
Grafik 2.1.9. Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?	30
Grafik 2.1.10. Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli.....	31
Grafik 2.1.11. Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi?	32
Grafik 2.1.12. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlkle Karşılaştı mı?	32
Grafik 2.1.13. Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı?	32
Grafik 2.1.14. Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi?.....	33
Grafik 2.1.15. Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü?	33
Grafik 2.1.16. Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü mü?	33

2.2. Sentetik Kannabinoid (Kullanıcı Profil Analizi)

Grafik 2.2.1. Cinsiyet Dağılımı	35
Grafik 2.2.2. İş Durumu	35
Grafik 2.2.3. Anne / Baba Yaşıyor mu?	35
Grafik 2.2.4. Anne / Baba Birliktelik Durumu	36
Grafik 2.2.5. Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı?	36
Grafik 2.2.6. Aile İçinde Şiddet Var mı?	37
Grafik 2.2.7. Medeni Durumu	37
Grafik 2.2.8. İlk Kez Uyuşturucu Kullandığındaki Medeni Durumu	37
Grafik 2.2.9. Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş	37
Grafik 2.2.10. Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?	37
Grafik 2.2.11. Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli	38
Grafik 2.2.12. Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi?	39
Grafik 2.2.13. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlkle Karşılaştı mı?	39
Grafik 2.2.14. Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı?	39
Grafik 2.2.15. Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi?	40
Grafik 2.2.16. Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü?	40
Grafik 2.2.17. Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü mü?	40

2.3. Cinsiyete Göre Madde Kullanıcı Profil Analizi

Grafik 2.3.1. İş Durumu	42
Grafik 2.3.2. Anne / Baba Yaşıyor mu?	42
Grafik 2.3.3. Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı?	43
Grafik 2.3.4. Aile İçinde Şiddet Var mı?	44
Grafik 2.3.5. Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş	44
Grafik 2.3.6. Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?	44
Grafik 2.3.7. Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli	45
Grafik 2.3.8. Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi?	46
Grafik 2.3.9. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlkle Karşılaştı mı?	46
Grafik 2.3.10. Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı?	46
Grafik 2.3.11. Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi?	47
Grafik 2.3.12. Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü?	47
Grafik 2.3.13. Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü mü?	47

TABLolar

BÖLÜM I : MADDE KULLANICILARI GENEL PROFİL ANALİZİ

Tablo 1.1. İkamet Yeri	16
Tablo 1.2. Öğrenim Durumu	17
Tablo 1.3. İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı	17
Tablo 1.4. Anne / Baba Birliktelik Durumu	18
Tablo 1.5. Kiminle Birlikte Yaşıyor?	18
Tablo 1.6. Anne / Baba Meslek Dağılımı	19
Tablo 1.7. Medeni Durumu	19
Tablo 1.8. İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullandığındaki Medeni Durumu	20
Tablo 1.9. İlk Denenen Uyuşturucu Madde	21
Tablo 1.10. Şu Anda Kullanılan Uyuşturucu Madde	21
Tablo 1.11. Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı	21
Tablo 1.12. Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?	22
Tablo 1.13. Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni	22
Tablo 1.14. Tedavi Olmak İstiyor Mu?	22
Tablo 1.15. Uyuşturucu Madde Kullanım Sıklığınız?	23
Tablo 1.16. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlkle Karşılaştı?	23
Tablo 1.17. Aile Fertlerinizden Uyuşturucu Madde Kullandığınızı İlk Kim Öğrendi?	24
Tablo 1.18. Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü ?	24

BÖLÜM II : MADDE KULLANICILARI ÖZEL PROFİL ANALİZİ

2.1. Metamfetamin Kullanıcı Profil Analizi

Tablo 2.1.1. İkamet Yeri	28
Tablo 2.1.2. Öğrenim Durumu	28
Tablo 2.1.3. İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı	28
Tablo 2.1.4. Anne / Baba Birliktelik Durumu	29
Tablo 2.1.5. Kiminle Birlikte Yaşıyor?	29
Tablo 2.1.6. Anne / Baba Meslek Dağılımı	29
Tablo 2.1.7. Anne / Baba Öğrenim Durumu	29
Tablo 2.1.8. İlk Denenen Uyuşturucu Madde	30
Tablo 2.1.9. Şu Anda Kullanılan Uyuşturucu Madde	31
Tablo 2.1.10. Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı	31
Tablo 2.1.11. Uyuşturucu Maddeyi Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?	31
Tablo 2.1.12. Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni	32
Tablo 2.1.13. Tedavi Olmak İstiyor mu?	32
Tablo 2.1.14. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlkle Karşılaştı?	32
Tablo 2.1.15. Aile Fertlerinizden Uyuşturucu Madde Kullandığınızı İlk Kim Öğrendi?	33
Tablo 2.1.16. Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü?	33

2.2. Sentetik Kannabinoid (Bonzai) Profil Analizi

Tablo 2.2.1. İkamet Yeri	35
Tablo 2.2.2. Öğrenim Durumu	35
Tablo 2.2.3. İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı.....	35
Tablo 2.2.4. Kiminle Birlikte Yaşıyor?.....	36
Tablo 2.2.5. Anne / Baba Meslek Dağılımı.....	36
Tablo 2.2.6. Anne / Baba Öğrenim Durumu	36
Tablo 2.2.7. İlk Denenen Uyuşturucu Madde	37
Tablo 2.2.8. Şu Anda Kullanılan Uyuşturucu Madde.....	38
Tablo 2.2.9. Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı	38
Tablo 2.2.10. Uyuşturucu Maddeyi Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?	38
Tablo 2.2.11. Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni	39
Tablo 2.2.12. Tedavi Olmak İstiyor Mu?.....	39
Tablo 2.2.13. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlkle Karşılaştı?	39
Tablo 2.2.14. Aile Fertlerinizden Uyuşturucu Madde Kullandığınızı İlk Kim Öğrendi?	40
Tablo 2.2.15. Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü?.....	40

2.3. Cinsiyete Göre Madde Kullanıcı Profil Analizi

Tablo 2.3.1. İkamet Yeri	42
Tablo 2.3.2. Öğrenim Durumu	42
Tablo 2.3.3. İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı	42
Tablo 2.3.4. Anne / Baba Birliktelik Durumu	43
Tablo 2.3.5. Kiminle Birlikte Yaşıyor?.....	43
Tablo 2.3.6. Anne / Baba Meslek Dağılımı	43
Tablo 2.3.7. Anne / Baba Öğrenim Durumu	43
Tablo 2.3.8. Medeni Durumu	44
Tablo 2.3.9. İlk Kez Uyuşturucu Kullandığındaki Medeni Durumu	44
Tablo 2.3.10. İlk Denenen Uyuşturucu Madde	44
Tablo 2.3.11. Şu Anda Kullanılan Uyuşturucu Madde.....	45
Tablo 2.3.12. Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı	45
Tablo 2.3.13. Uyuşturucu Maddeyi Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?	45
Tablo 2.3.14. Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni	46
Tablo 2.3.15. Tedavi Olmak İstiyor Mu?	46
Tablo 2.3.16. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlkle Karşılaştı?	46
Tablo 2.3.17. Aile Fertlerinizden Uyuşturucu Madde Kullandığınızı İlk Kim Öğrendi?	47
Tablo 2.3.18. Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü?	47

ÖNSÖZ

Madde kullanımı, günümüzün en önemli küresel sorunlarından biri olarak, yalnızca bireyleri değil; aileleri, toplumları ve kamu düzenini derinden etkileyen çok boyutlu bir tehdittir. Bağımlılığa yol açan bu süreç, aynı zamanda tedavi edilebilir bir hastalık olarak kabul edilmekle birlikte, nörolojik etkileri nedeniyle bireyin çeşitli suçlara karışma riskini artırmakta, toplum sağlığına etkilerinin yanı sıra ciddi bir güvenlik sorunu haline gelmektedir.

Bu çok yönlü tehdide karşı yürütülen mücadele, üç temel unsurdan oluşmaktadır: Uyuşturucu arzının engellenmesine yönelik kolluk faaliyetleri; birey ve toplumu bilinçlendirmeyi hedefleyen önleme ve eğitim çalışmaları; bağımlı bireylerin tedavi edilerek topluma yeniden kazandırılmasını amaçlayan rehabilitasyon süreçleri. Bu üç ayağın birbirinden bağımsız düşünülmeden, eşgüdüm içinde ve bütüncül bir yaklaşımla yürütülmesi, mücadelenin etkinliği açısından büyük önem arz etmektedir.

Uyuşturucu ile mücadelede başarıya ulaşmak, yalnızca arzı önlemekle ya da bireyi tedavi etmekle mümkün değildir. Sorunun kaynağını, yayılma dinamiklerini ve etkilediği birey profillerini doğru analiz etmek, alınacak önlemlerin niteliğini ve uygulanabilirliğini doğrudan etkilemektedir.

Bu bağlamda, uyuşturucu suçlarına karışan bireylerin sosyo-demografik, psikolojik ve suç geçmişine dair verilerin analiz edilmesi bilim temelli ve sürdürülebilir politikaların geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Bu çalışmanın temel amacı, uyuşturucu suçlarına karışmış bireylerin profilini ortaya koyarak, önleme, müdahale ve iyileştirme süreçlerine hedef odaklı planlamaların yapılmasını sağlayarak kurumlar arası iş birliğini güçlendiren, stratejik ve veriye dayalı bir mücadele anlayışına katkı sunmaktır.

Teşekkür;

Bu çalışmanın hazırlanmasında desteklerini esirgemeyen, verilerin temininde ve analiz sürecinde katkı sağlayan tüm Kolluk Kuvveti ve özelde Narkotik personeline teşekkür eder, çalışmanın her aşamasında yol gösterici olan değerli akademisyenlere şükranlarımızı sunarız.

NSB

GİRİŞ

Sorunun tespiti ve çözüm önerileri geliştirilebilmesi, arz, önleme/egitim ve tedavi/rehabilitasyon faaliyetlerinin amaca uygun şekilde yürütülebilmesi için uyuşturucu suçlarına karışan kişilerin profilinin çıkarılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Bu önceliklerden yola çıkılarak Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Başkanlığı tarafından, İçişleri Bakanlığının 25.01.2018 tarihli onayıyla NARKOLOG isimli bir proje başlatılmıştır. Proje kapsamında illerimizde haklarında uyuşturucu suçlarından dolayı işlem yapılan kişilere gönüllülük esasına göre NARKOFORM adıyla bir anket uygulanmaktadır.

Çalışmanın Amacı

Uyuşturucu suçlarının arkasında yatan nedenlerin ve risk faktörlerinin belirlenmesi yoluyla, uyuşturucu maddelerin arzı, madde kullanımı, bağımlılığı, tedavi ve rehabilitasyon alanlarında yaşanan sorunlarla daha güçlü ve etkin biçimde mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmanın Kapsamı

Mevcut çalışma 2024 yılını kapsamaktadır. 81 ilimizde İl Emniyet Müdürlüklerinin adli birimleri tarafından uyuşturucu suçlarından dolayı soruşturma gören şüpheliler araştırma evrenini oluşturmaktadır. Anketimiz, şüpheliler hakkında yürütülen adli işlemler tamamlandıktan sonra ve tamamıyla gönüllülük esasına göre uygulanmıştır.

Türkiye genelinde Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından 2024 yılında, uyuşturucu suçlarından dolayı 322.875 şüpheliye adli işlem yapılmıştır. Söz konusu şüphelilerin, 25.423'üne (%7,9) anket uygulanmıştır ve raporlamada mükerrer veriler hariç tutulmuştur. Bu rapordaki bulgular, "Hayatının herhangi döneminde madde kullandığını beyan eden" 18.620 (%5,8) kişinin verileriyle hazırlanarak çıkarılmıştır.

NARKOFORM'ların Hazırlık ve NARKOLOG'ların Eğitim Süreci

- Literatürde kullanılan anket ve ölçekler incelenerek, özgün bir şekilde 2 bölüm ve 77 soru halinde bir anket formu oluşturulmuştur.
- Anketin amaca yönelik işlevselliğini ölçebilmek adına, 07 – 16 Şubat 2018 tarihleri arasında iki dönem halinde ve Ankara Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğünde (96) şüpheliye pilot çalışma yapılmıştır.
- 27.02.2018 tarihinde yapılan 32. TUBİM Bilim Kurulu toplantısında söz konusu formun düzenlenecek eğitimler akabinde 81 ilde uygulanmasına karar verilmiştir.
- Proje başlangıcından günümüze kadar, Başkanlık ve 81 il ve narkotik biriminde çalışan toplam 325 personele anketleri uygulamak üzere NARKOLOG eğitimi verilmiştir.

NARKOFORM'un Uygulanması

- Anket formlarının etkin bir biçimde değerlendirilmesi amacıyla bir yazılım tasarlanarak, POL-NET Bağlantılı Tablet-PC'lere yüklenmiştir.
- Sistemi verimli şekilde kullanabilmek ve hata payını asgari düzeye indirebilmek amacıyla Ankara'da 1 haftalık yazılım deneme çalışmaları gerçekleştirilmiştir.
- 06.06.2018 tarihi itibarıyla NARKOFORM'ların uygulanmasına geçilmiştir. 24 saat esasına göre tabletler üzerinden doldurulan formlar, POL-NET üzerinden çevrimiçi olarak Başkanlığa iletilmektedir.

Bu raporda; başta uyuşturucunun arziyle mücadele eden kolluk birimlerimize, bunun yanında önleme/egitim ve tedavi/rehabilitasyon faaliyeti yürüten kurumlarımıza ve konuyla ilgili yapılan akademik çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülen analiz sonuçları sunulmuştur.

BÖLÜM

MADDE KULLANICILARI GENEL PROFİL ANALİZİ

BÖLÜM I: MADDE KULLANICILARI GENEL PROFİL ANALİZİ

Çalışma 2024 yılını kapsamaktadır. Bu rapordaki bulgular, "Hayatının herhangi döneminde madde kullandığını beyan eden" 18.620 kişinin verileriyle hazırlanarak çıkarılmıştır.

○ Cinsiyet Dağılımı

Uyuşturucu suçları, erkek egemen bir suç türüdür. Polis tarafından gözaltına alınan şüpheliler bakımından kadınların bu suçtan daha uzak olduğu söylenebilir.

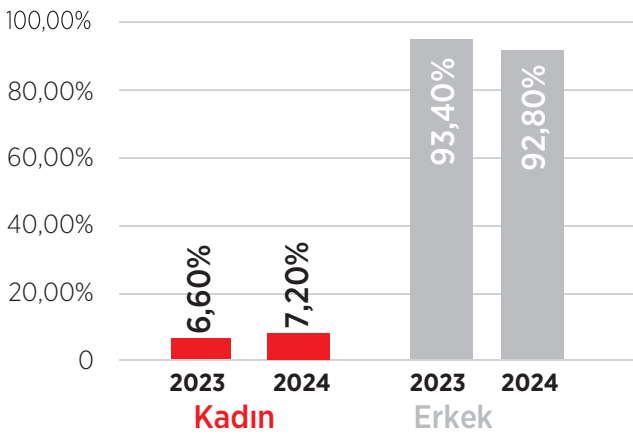
Örneklemin cinsiyetine baktığımızda, %92,8'i erkek, %7,2'si ise kadınlardan oluşmaktadır.

Suç türlerine göre cinsiyet yüzdelerine bakıldığında;

- TCK 188 suçlarından işlem görenlerin %6,9'u
- TCK 190 suçlarından işlem görenlerin %10,4'ü,
- TCK 191 suçlarından işlem görenlerin %7,2'si ve
- 2313 SKM suçlarından işlem görenlerin %3,7'si kadındır.

2024 yılında; bir önceki yıla göre örneklemin cinsiyeti bakımından kadınlarda artış gözlemlenmiştir.

Grafik 1.1. Cinsiyet Dağılımı

○ İkamet Yeri

Son beş yılda en uzun ikamet ettiğiniz yer sorusuna %83,6'sı il merkezi/ilçe merkezi cevabını vermiştir. Geçtiğimiz yılda bu oran %81,5'tir. Uyuşturucu sorununun çevresel etkileşimin daha fazla olduğu kent merkezinde yoğun olarak görüldüğü söylenebilir.

Tablo 1. İkamet Yeri

İkamet Yeri	2023	2024
İl Merkezi – Merkez İlçe	81,5	83,6
İlçe	16,9	15
Köy	1,3	1,2
Kasaba	0,3	0,2

○ Öğrenim Durumu

Örneklemin eğitim durumlarına bakıldığında %37'si lise ve üzeri öğrenim düzeyine sahiptir. Bu oran 2023'te %35,4'tür.

Literatürde, uyuşturucu suçlarına karışanların eğitim durumunun düşük olduğu söylenir. NARKOLOG çalışmasında da buna ilişkin sonuçlar elde edilmektedir. Buradan hareketle eğitim seviyesi yükseldikçe uyuşturucu suçlarına karışma olasılığının azaldığı yönünde bir kanaat oluşabilir.

Tablo 1.2. Öğrenim Durumu

Öğrenim Durumu	2023	2024
Ortaokul ve Dengi Okul mezunu	35,7	36,5
Lise Mezunu	30,6	33,2
İlkokul Mezunu	26,1	24,1
Üniversite – Yüksekokul Mezunu	4,7	3,7
Okuryazarım (Mezun Değil)	1,3	1,3
Okumaz-Yazmaz	1,5	1,1
Yüksek Lisans - Doktora Mezunu	0,1	0,1

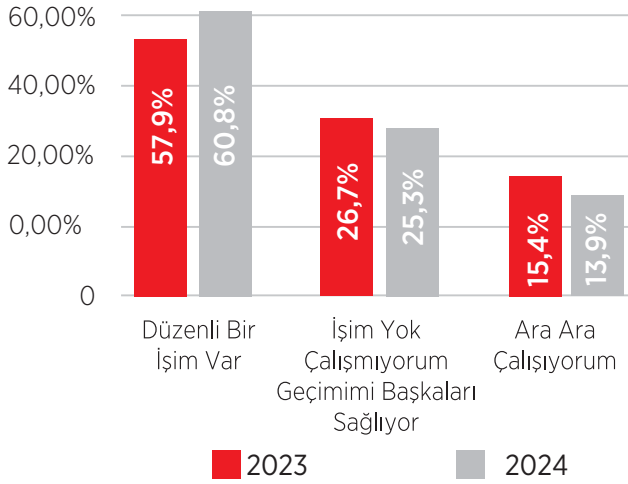
○ İş Durumu

Düzenli bir işim var diyenlerin (11.328 kişi) oranı %60,8'dir.

Çalışma durumunda bir önceki yıla göre, ara ara çalışanların oranında düşüş görülmektedir.

İşsizliğin bir sorun olduğu söylenebilir ama bu durum, madde kullanımında doğrudan riskli bir sebep olarak görülmemektedir.

Grafik 1.2. İş Durumu

İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı

Örneklemin iş durumuna göre meslek dağılımında, "Düzenli bir işim var" ve "Ara ara çalışıyorum" diyen kişilerde en sık görülen meslek tabloda sunulmuştur.

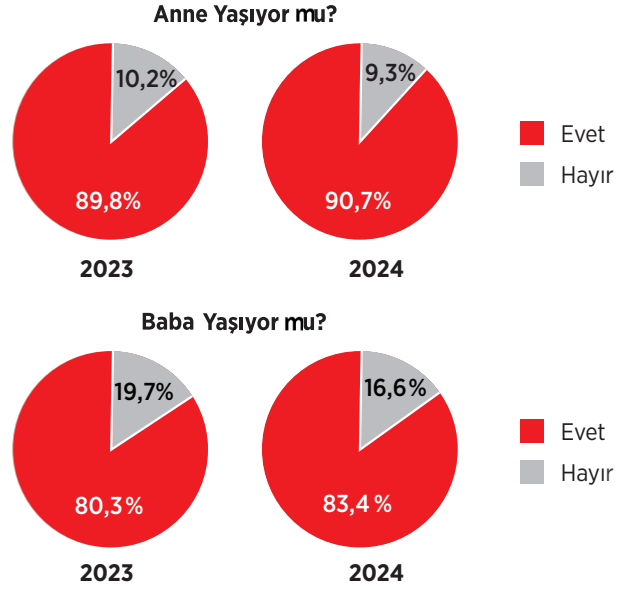
Tablo 1. 3. İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı

Meslek Grupları	2023	2024
İşçi	10,9	13,4
İnşaatçı	7,0	7,3
Esnaf	4,5	4,1
Garson	3,6	3,9
Şoför	3,3	3,0
Oto Tamircisi	2,5	3,0
Hurdacı	3,2	2,7
Fabrika İşçisi	1,5	2,6
Semt Pazarcısı/Seyyar Satıcı	2,6	2,5
Tekstilci	1,7	2,0
Boyacı	1,7	1,9
Fırıncı	1,8	1,9
Çiftçi	2,2	1,9
Taksici	2,3	1,8
Tesisatçı	1,5	1,7
Kurye	1,7	1,6
Mobilyacı	1,6	1,6
Kaynakçı	1,1	1,4
Diğer Meslekler	45,3	41,7

Anne / Baba Yaşıyor mu?

Örneklemin anne ve babalarının hayatta olma durumu grafiklerde gösterilmiştir.

Grafik 1.3. Anne / Baba Yaşıyor mu?

Anne / Baba Birliktelik Durumu

Örneklemin %72,9'unun anne ve babası birlikte yaşamaktadır.

Anne veya babası ölen, boşanmış olan, ayrı yaşayan veya soruya cevap vermek istemeyenlerin oranı %27,1'dir.

Tablo 1.4. Anne ve Baba Birliktelik Durumu

Birliktelik Durumu	2023	2024
Birlikte yaşıyorlar	67,7	72,9
Annem/babam öldü	17,8	15,7
Ayrı yaşıyorlar/boşandılar	9,7	7,4
Cevap vermek istemiyorum	4,6	3,9
Çok eşli	0,2	0,1

Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Örneklemin %86,1'i aile fertleriyle¹ birlikte yaşamaktadır. Bir önceki yıla göre kısmi artış mevcuttur.

Suç türüne göre aile fertleriyle yaşayanların oranlarının;

- 2313 SKM suçlarından işlem görenlerde %83,3,
- TCK 188 suçlarından işlem görenlerde %84,7,
- TCK 190 suçlarından işlem görenlerde %85,4 ve
- TCK 191 suçlarından işlem görenlerde %86,6 olduğu görülmektedir

Ayrıca medeni durumu bekar olan kişilerde aile

¹Aile fertleri ifadesi: anne, baba, eş ve kardeşin biri veya birkaçını betimlemek için kullanılmıştır

fertleriyle yaşayanların oranlarını incelediğimizde;

- TCK 188 suçlarından işlem gören bekar kişilerin %85,1'i,
- TCK 191 suçlarından işlem gören bekar kişilerin ise %87,9'unun aile fertleriyle birlikte yaşadığı ortaya çıkmıştır.

Örneklemin ortalama 4 kardeş sayısına sahip olduğu görülmektedir. Kardeş sayısına kişinin kendisi dahildir. TÜİK verilerine göre hane halkı ortalama çocuk sayısı 3,14'tür.

Tablo 1.5. Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Kiminle Birlikte Yaşıyor	2023	2024
Aile Fertleri	84,0	86,1
Yalnız	10,3	9,2
Ev arkadaşı/ları	2,9	2,7
Sevgili/Partner	1,6	1,2
Akraba	0,5	0,4
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,6	0,3
Oda arkadaşı (Devlet/Özel/Vakıf Yurdu)	0,1	0,1

○ Anne / Baba Meslek Dağılımı

Anne/baba meslek dağılımlarında en sık görülen 4 meslek tabloda sunulmuştur.

Anne mesleği incelendiğinde, madde kullananların annelerinin çoğunlukla ev hanımı olduğu görülmektedir.

Örneklemin %88,7'sinin annesinin "Ev hanımı" olması, literatürde ön kabul olan "çalışan ailelerin çocuklarının madde kullanımında daha çok risk altında olduğu" görüşüyle uyusmamaktadır.

Babaların 76,3'ünün düzenli bir geliri olduğu söylenebilir.

Tablo 1.6. Anne / Baba Meslek Dağılımı

Anne Mesleği	2023	2024
Ev Hanımı	86,1	88,7
Emekli	9,2	2,4
Çiçekçi	2,7	0,9
İşçi	1,2	0,9
Diğer Meslekler	0,4	7,1

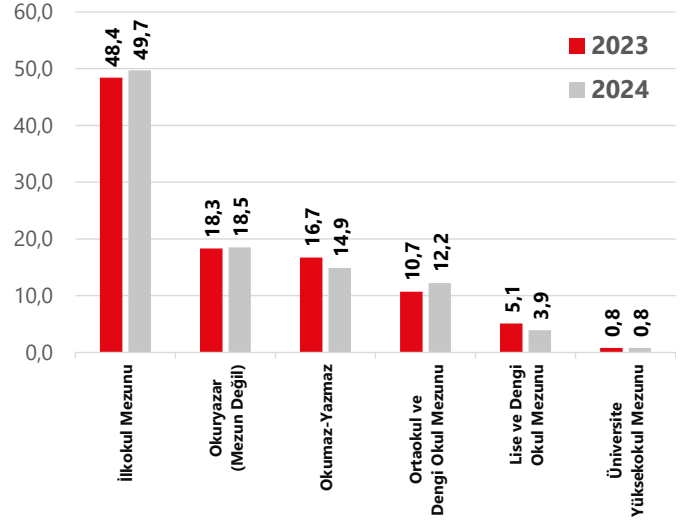
Baba Mesleği	2023	2024
Emekli	23,7	24,6
Düzenli İş Yok	15,6	13,8
İşsiz (Çalışmıyor)	7,9	9,9
Esnaf	8,7	7,2
Diğer Meslekler	44,1	44,5

○ Anne Öğrenim Durumu

Anne öğrenim durumu incelendiğinde;

- Annelerde "lise ve üzeri" eğitim düzeyi %4,7'dir.
- Oranlar, örneklemin eğitim durumuna göre daha düşük olduğu değerlendirilmektedir.

Grafik 1.4. Anne Öğrenim Durumu

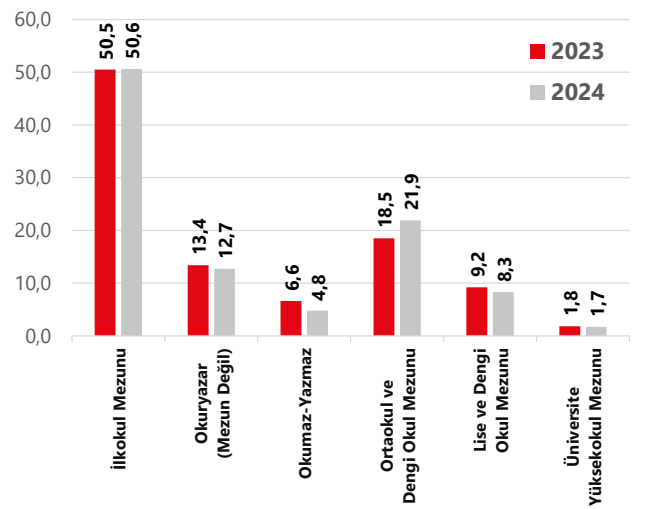

○ Baba Öğrenim Durumu

Baba öğrenim durumları incelendiğinde;

- Babalarda "lise ve üzeri" eğitim düzeyi %10'dur.
- Oranlar, örneklemin eğitim durumuna göre daha düşük olduğu değerlendirilmektedir.

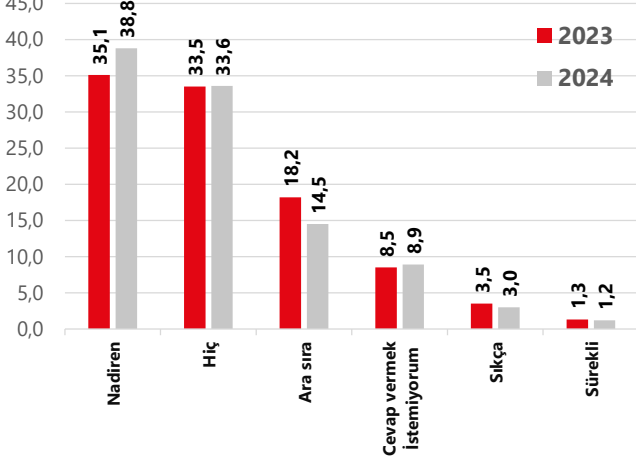
Grafik 1.5. Baba Öğrenim Durumu

○ Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı?

Örnekleme anne ve baba arasında şiddet yaşanıp yaşanmadığı sorulmuştur. %33,6'lık oran hiç şiddet yaşanmadığını ifade etmiştir.

Grafik 1.6. Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı?

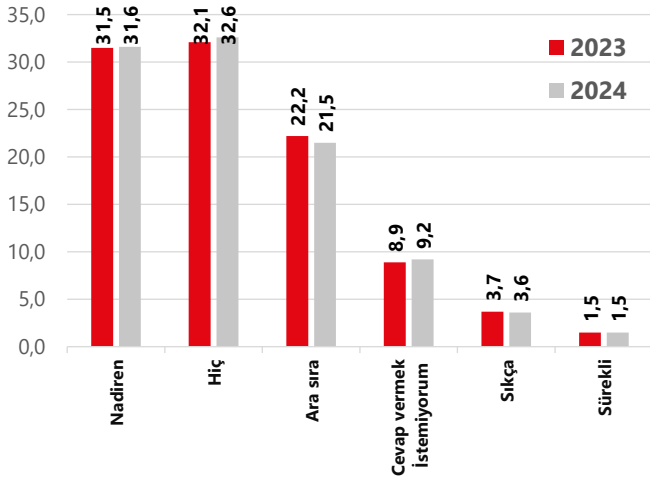

○ Aile İçinde Şiddet Var mı?

"Aile içinde şiddet var mı?" sorusuna %32,6'lık oranında "Hiç" cevabı verilmiştir.

Literatürde parçalanmış veya ilişki ve iletişimin düzgün yürümediği ailelere mensup çocuklarda, uyuşturucu kullanma riskinin yüksek olduğu ifade edilmektedir. 2024 yılında bu soruya verilen cevaplar literatürü kısmen doğrulamaktadır.

Grafik 1.7. Aile İçinde Şiddet Var mı?

○ Medeni Durumu

Örneklemin mevcut medeni durumunu incelendiğinde;

- %57,6'sı bekar, %30'u ise evlidir.
- %36'sının çocuğu vardır,

Mevcut medeni durumu "Bekar" olan kişiler suç türüne göre incelendiğinde ise;

- TCK 188 suçlarından işlem görenlerin %50,1'i,
- TCK 190 suçlarından işlem görenlerin %52,1'i,
- TCK 191 suçlarından işlem görenlerin %60,2'si ve
- 2313 SKM suçlarından işlem görenlerin %37,5'inin bekar olduğu görülmektedir

Tablo 1.7. Medeni Durumu

Medeni Durumu	2023	2024
Hiç evlenmedim	56,1	57,6
Evliyim	32,3	30,0
Boşandım	11,3	12,0
Eşim öldü	0,3	0,4

○ İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullandığındaki Medeni Durumu

İlk kez madde kullanmaya başladığındaki medeni durum değerlendirildiğinde, bekarların hedef olma potansiyelinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

TÜİK verilerine göre; hiç evlenmeyen kişilerin oranı %28,7 seviyesindedir.

Bu oran, örneklemin mevcut medeni durumda %57,6 madde kullanmadan önceki medeni durumda ise %81,4'tür. Bu durum madde kullanmaya başlama yaşıyla ilişkilendirilebilir.

Tablo 1.8. İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullandığındaki Medeni Durumu

Medeni Durumu	2023	2024
Bekardım	82,6	81,4
Evliydim	15,1	16,0
Boşanmışım	2,2	2,4
Eşim Ölmüştü	0,1	0,2

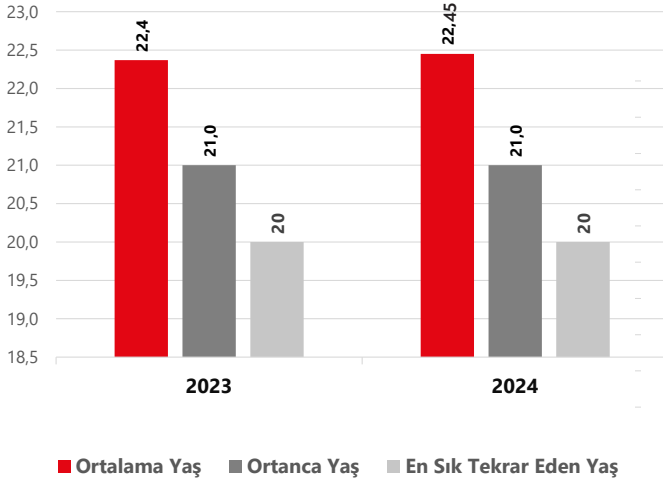
○ Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş

Uyuşturucuya başlama yaşı tüm dünyada ortalama yaş, ortanca ve en sık tekrar eden yaş değeri gibi kriterler üzerinden hesaplanmaktadır. Sınırlı sayıdaki kişilerin çok küçük veya büyük yaşlarda madde kullanmaya başladığını söylemesi genele yaygınlaştırılmaz.

2024 yılında uyuşturucuya başlama yaşı ortalama 22,45'tir. Ortanca yaş 21 ve en sık tekrar eden yaş ise 20'dir.

Uyuşturucu madde kullanmaya başlama yaşı bakımından 15-24 yaş döneminin en riskli grup olduğu söylenebilir. Bu yaş grubunda uyuşturucuya başlayanların oranı 2024 yılında %67,6 olarak ölçülmüştür (2023 yılında 65,8'dir). 2024 yılında 25 yaş üzeri yaş gruplarındaki oranlarda artış görülmektedir. Bunun da metamfetamin ve bonzai kullanımından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 1.8. Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş

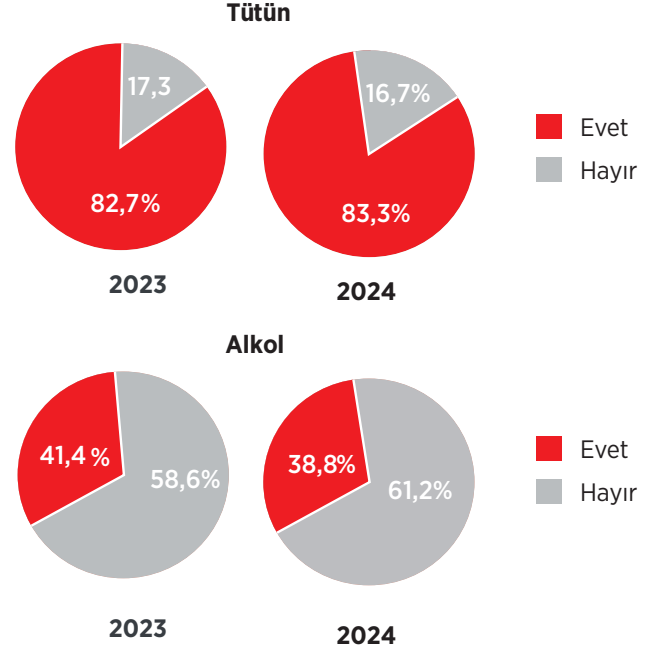
○ Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?

Örnekleme uyuşturucu madde kullanmaya başlamadan önce tütün ve alkol kullanıp kullanmadığı, kullanıyor ise kaç yaşında başladığı sorulmuştur.

Uyuşturucu öncesi tütün kullanım oranı %83,3'tür. Tütün kullanmaya başlama yaş ortalaması ise 16,79'dur.

Aynı şekilde alkol kullanım oranı %38,8'dir ve alkol kullanmaya başlama yaş ortalaması 18,49'dur.

Grafik 1.9. Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?

○ İlk Denenen Uyuşturucu Madde

İlk denenen maddeye bakıldığında, dünya üzerinde olduğu gibi Türkiye genelinde de esrar ön plandadır.

Örneklemin %65,6'sı madde kullanmaya "Esrar" maddesi ile başlamıştır.

Geçtiğimiz yıla göre ilk denenen madde bakımından metamfetamin, sentetik ecza ve sentetik kannabinoid (bonzai) maddelerinde artış gözlemlenmiştir.

Tablo 1.9. İlk Denenen Uyuşturucu Madde

İlk Denediği Uyuşturucu Madde	2023	2024
Esrar	71,0	65,6
Metamfetamin	13,3	15,9
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	4,4	7,4
Sentetik Ecza	5,1	6,0
Eroin	2,9	2,3
Ecstasy	2,1	1,8
Kokain	0,7	0,5
Captagon	0,4	0,4
Afyon Sakızı	0,1	0,1

○ Şu Anda Kullanılan Uyuşturucu Madde

Verilen cevaplarda ilk sırayı yine esrar (%41) almaktadır. Esrar maddesini %24,8 ile metamfetamin, %12 ile bonzai, %7,3 ile sentetik ecza izlemektedir.

Örneklemin %9,4'ü artık madde kullanmadığını ifade etmiştir. Bu grubun %41,5'inin (727 kişi) yakalandığı anda üzerlerinde madde ele geçirilmiştir. En iyimser ifadeyle, yapılan polis müdahalesinin yeniden madde kullanmaya başlamayı engellendiği söylenebilir.

İlk denediği madde esrar olan kişilerde diğer uyuşturucu maddelere yönelimler olduğu ve esrarın geçiş maddesi özelliği taşıdığı ifade edilebilir.

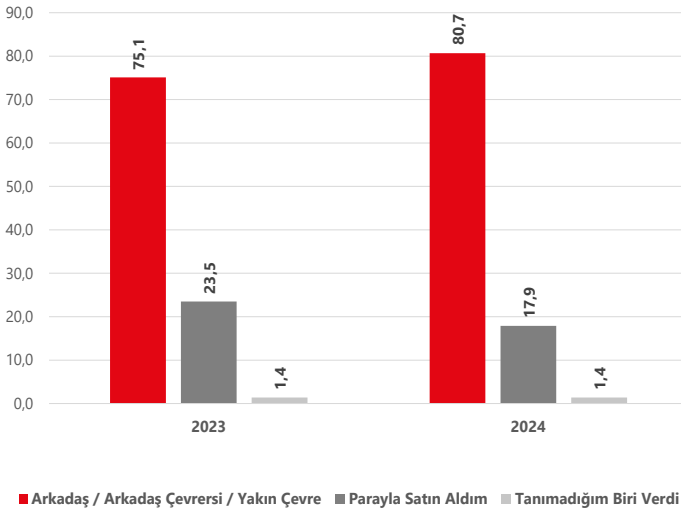
Tablo 1.10. Şu Anda Kullanılan Uyuşturucu Madde

Şu An Kullanılan Uyuşturucu Madde	2023	2024
Esrar	48,4	41,0
Metamfetamin	23,4	24,8
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	6,8	12,0
Şu Anda Kullanmıyorum	8,1	9,4
Sentetik Ecza	6,1	7,3
Eroin	4,7	3,0
Ecstasy	1,3	1,2
Kokain	0,7	0,8
Captagon	0,4	0,5

○ Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli

Uyuşturucunun ilk olarak %80,7'lik oranla "Arkadaş veya yakın çevresinden" temin edildiği, %17,9'luk oranla "Parayla satın alındığı" ifade edilmektedir.

Grafik 1.10. Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli

○ Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı

Örneklemin %50,9'u uyuşturucu maddeyi "Kendi evinde" kullanmaktadır.

2024 yılında da, madde kullanım alanlarında, kendi evinde kullanımın ön planda olduğu, kamuya açık alanlarda kullanımın ise bariz şekilde düştüğü görülmektedir. Bu durumun, özelde narkotik birimlerince ve genelde tüm Emniyet Teşkilatının yüksek özverili operasyonel çalışmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 1.11. Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı

	2023	2024
Kendi evi	51,8	50,9
Terk edilmiş yerler/Metruk binalar	20,4	15,8
Arkadaşının evi	10,9	14,8
Araba	8,5	8,9
Park	2,7	3,2
İş Yeri	1,4	1,4
Otel/Motel/Hotel/Günübirlik Evler	1,0	1,1
Eğlence yerleri (bar, pavyon vb.)	0,6	0,6
Ev partileri	0,6	0,9
Otopark	0,5	0,7
Mağara-Çadır vb.	0,5	0,5
Kahvehane/kafe vb.	0,4	0,5
Mezarlık	0,3	0,4
Umumi Tuvalet	0,3	0,2
Okul / Kurs /Etüt Merkezi	0,1	0,1

○ Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Narkotik maddeleri kendi evinde tüketenlerin %82,8'i aile fertleriyle birlikte yaşamaktadır. Bir önceki yıla göre bu oranda yükseliş mevcuttur. Bu durum bilgilendirme ve farkındalık faaliyetlerinin önemini göstermektedir. Narkotik Suçlarla Mücadele Başkanlığı bünyesinde yürütülen tematik eğitim faaliyetleri ile "En İyi Narkotik Polisi; Anne" projesi, ailelerin bilinçlendirilmesini ve farkındalıklarının artırılmasını amaçlamaktadır.

Tablo 1.12. Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?

	2023	2024
Aile Fertleri	80,3	82,8
Yalnız	13,7	12,3
Ev arkadaşı/ları	3,3	2,9
Sevgili/Partner	2,0	1,4
Akraba	0,5	0,4
Oda arkadaşı (Devlet/Özel/Vakıf Yurdu)	0,1	0,1
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,1	0,1

○ Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni

Örneklemede %35,3 oranla madde kullanmaya merak etkisi ile başlama olduğu görülmektedir. 2024 yılında ve bir önceki yılda da olduğu gibi merak önde gelen başlama sebebidir.

Literatürde NARKOLOG çalışmasına benzer hemen her ankette, merak ve arkadaş etkisi başlama nedenleri arasında ön plana çıkmaktadır.

Merak, özenme, arkadaş ısrarı, iletişim araçlarının etkisi ve eğlence/keyif gibi nedenlerin, etkili eğitim ve önleme çalışmalarıyla azaltılabileceği düşünülmektedir.

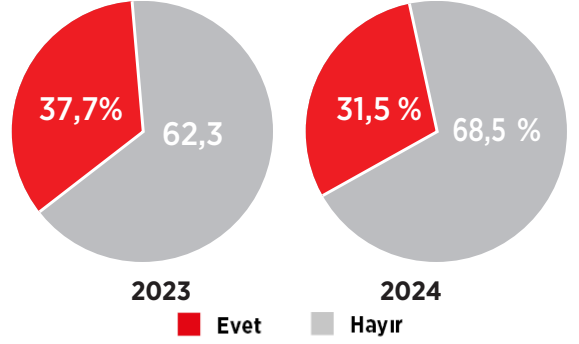
Tablo 1.13. Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni

Başlama Nedeni	2023	2024
Merak	30,5	35,3
Özenme	19,1	18,5
Arkadaş ısrarı	15,2	15,5
Kişisel Sorunlarım Nedeniyle	16,7	15,1
Aile İçi Sorunlar Nedeniyle	8,8	7,6
Eğlence/Keyif	8,6	7,1
Başkaca Hastalıklar	0,9	0,7
İnternet/Sosyal Medya/Televizyon/Sinema	0,2	0,2

○ Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi?

Örnekleme uyuşturucu maddeyi kendi isteği ile bırakmayı deneyip denemediği sorulmuştur. Bu yönde sonuçlar incelendiğinde örneklemin %31,5'inin madde kullanımını bırakmayı denediği görülmüştür. Bir önceki yıla göre oranda düşüş gözlemlenmiştir.

Grafik 1.11. Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi?

○ Tedavi Olmak İstiyor mu?

Örnekleme madde bağımlılığı sebebiyle tedavi olmak isteyip istemediği sorulmuştur.

- %44,7'si bağımlı olmadığını beyan etmiştir. Bu soruya yönelik cevaplar incelendiğinde;
- %29'u tedavi olmak istediğini,
- %13'ü kendisinin bırakabileceğini,
- %2,8'i tedavinin bir işe yaramayacağını,
- %1'i tedavisinin devam ettiğini,
- %0,8'i tedaviye ulaşmanın zor olduğunu ve maddi gücünün buna yetemeyeceğini beyan etmiştir.

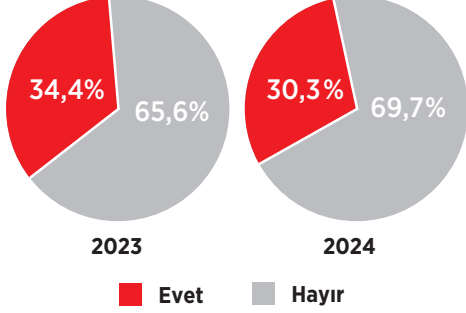
Tablo 1.14. Tedavi Olmak İstiyor mu?

Tedavi Olmak İster Misiniz?	2023	2024
Bağımlı değilim	40,9	44,7
Tedavi olmak isterim	29,6	29,0
Kendim bırakabileceğimi düşünüyorum	12,3	13,0
Halimden memnunum / Tedavi olmak istemiyorum	10,3	8,7
Tedavinin işe yarayacağını düşünmüyorum	2,6	2,8
Tedavim devam ediyor	1,2	1,0
Tedaviye ulaşmak zor ve özel sektörde tedavi olacak maddi gücüm yok	3,1	0,8

○ Düzenli Kullanıyor musunuz?

Örneklem uyuşturucu maddeyi düzenli kullanıyor musunuz sorusu yöneltilmiştir. Bu yönde sonuçlar incelendiğinde örneklemin %30,3'ünün maddeyi düzenli kullandığı gözlemlenmiştir.

Grafik 1.12. Düzenli Kullanıyor musunuz?

○ Uyuşturucu Madde Kullanım Sıklığınız?

Örneklem, uyuşturucu madde kullanım sıklığı sorulmuştur. Her ne kadar düzenli kullanıyor musunuz sorusuna evet diyenlerin oranı %30,3'lük olsa da kullanım sıklığına bakıldığında, "Günde bir kez", "Günde birden fazla" ve "Haftada birden fazla" cevaplarının oranı %54,7'dir.

Dolayısıyla kronik kullanım olarak değerlendirilebilecek bu oranlar düzenli kullanıma ve bağımlılığa işaret etmektedir. Literatürde kişiler kendilerinin bağımlılık sarmalına düşmeyeceğine inanırlar. Aileler açısından ise bu durum hane halkına madde bağımlılığını yakıştıramamak şeklinde ortaya çıkabilir

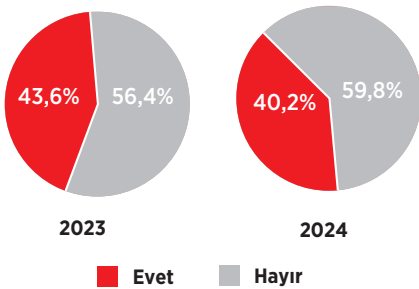
Tablo 1.15. Uyuşturucu Madde Kullanım Sıklığınız?

Kullanım Sıklığı	2023	2024
Haftada birden fazla	27,7	31,6
Haftada bir kez	22,6	18,6
Günde bir kez	15,0	12,5
Ayda birden fazla	8,9	11,3
Günde birden fazla	10,5	10,6
Ayda bir kez	8,7	7,5
Altı ayda bir kez	3,5	4,3
Altı ayda birden fazla	3,1	3,6

○ Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlükle Karşılaştı mı?

Örneklemin %40,2'si uyuşturucu madde kullandığı için sosyal güçlük çektiğini belirtmiştir.

Grafik 1.13. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlükle Karşılaştı mı?

○ Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlükle Karşılaştı?

İlk sırada %72,3 oranla aile ilişkilerinin bozulduğu ifade edilmektedir.

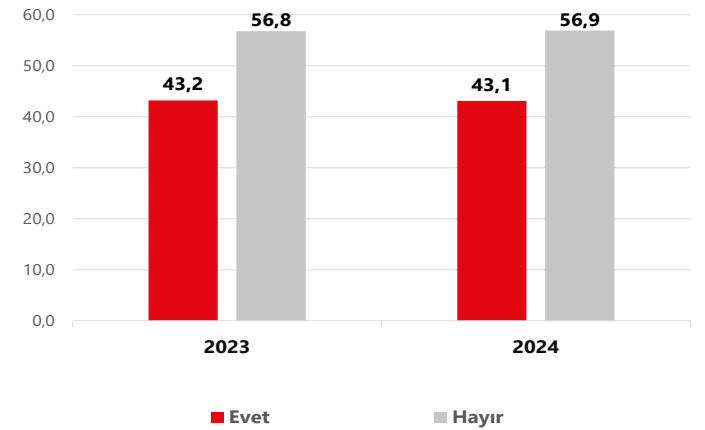
Tablo 1.16. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlükle Karşılaştı?

Karşılaşılan Sosyal Güçlük	2023	2024
Aile ilişkilerim bozuldu	69,5	72,3
Arkadaşlarımla ilişkilerim bozuldu	16,7	14,9
İşten çıkarıldım/İş yerinde problem yaşadım	3,9	3,8
Çevremde yalnız bırakıldım	7,4	6,8
Fiziksel şiddete maruz kaldım	1,2	1,7
Okuldan atıldım	0,6	0,2
İkamet ettiğim yerden çıkarıldım/kovuldum	0,7	0,3

○ Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı?

Örneklem "Ailenin haberi var mı?" sorusu yöneltildiğinde %43,1'lik oranın "Evet" cevabını verdiği görülmüştür.

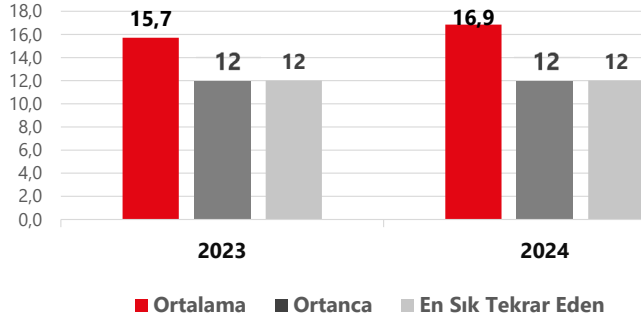
Grafik 1.14. Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı?

○ Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi?

Madde kullanımından haberdar olan ailelerin kaç ay sonra öğrendiği sorusuna ortalama 16,86 ay cevabı verilmiştir. Madde kullanımından ailelerin erken haberinin olması, kullanıcının bağımlılık sarmalına yakalanmasını önleyebilir.

Grafik 1.15. Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi

○ Aile Fertlerinizden Uyuşturucu Madde Kullandığınızı İlk Kim Öğrendi?

Örnekleme "Ailede ilk kim öğrendi?" sorusu yöneltildiğinde %56,8'lik oranla "Anne" cevabı verildiği görülmektedir.

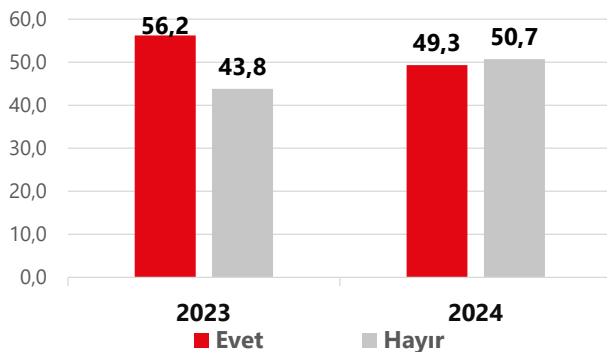
Tablo 1.17. Aile Fertlerinizden Uyuşturucu Madde Kullandığınızı İlk Kim Öğrendi?

Aile Ferdi	2023	2024
Anne	53,5	56,8
Eş	15,9	16,8
Baba	15,2	14,8
Kardeş	15,4	11,5

○ Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü?

Örnekleme, haklarında uyuşturucu suçlarından daha önce adli işlem yapıp yapılmadığı sorulmuş ve %49,3'ü geçmişte de uyuşturucu suçlarından adli işlem gördüğünü, %50,7'si ise adli işlem görmediğini ifade etmiştir.

Grafik 1.16. Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü?

○ Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü mü?

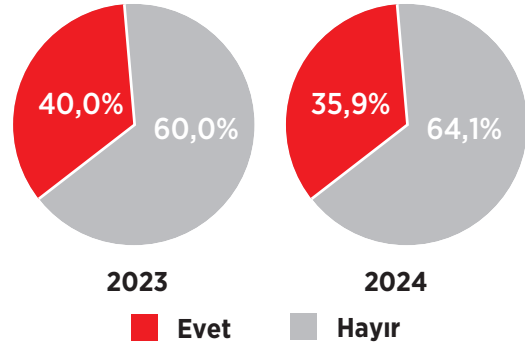
Uyuşturucu suçlarından yakalananlara, geçmişte farklı bir suçtan dolayı adli işlem görüp görmediği sorulmuştur.

Örneklemin %35,9'u haklarında farklı bir suçtan adli işlem yapıldığını ifade etmiştir.

TCK 188 ticaret suçundan hakkında adli işlem yapılan örneklemin %17,6'sının geçmişinde TCK 191 kullanım suçundan işlem yapıldığı görülmektedir. Uyuşturucu kullanıcıları ticaret suçuna da karışabilir.

Madde kullanımı sadece uyuşturucu suçlarını değil, farklı türden bir çok suçu da beraberinde getirebilir.

Grafik 1.17. Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü Mü?

○ Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü?

Farklı suçlardan adli işlem gördüğünü söyleyen örneklemin %53,3'ünün cinayet, darp, yaralama gibi kişilere karşı suçlar, %35,5'inin ise hırsızlık, yağma gibi mala karşı suçlara karıştığı belirlenmiştir.

Tablo 1.18. Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü?

Geçmişte İşlenen Suç	2023	2024
Kişilere Karşı Suçlar	50,8	53,3
Mala Karşı Suçlar	39,2	35,5
6136 SKM	9,7	10,5
3713 SKM	0,3	0,7

BÖLÜM

MADDE KULLANICILARI ÖZEL PROFİL ANALİZLERİ

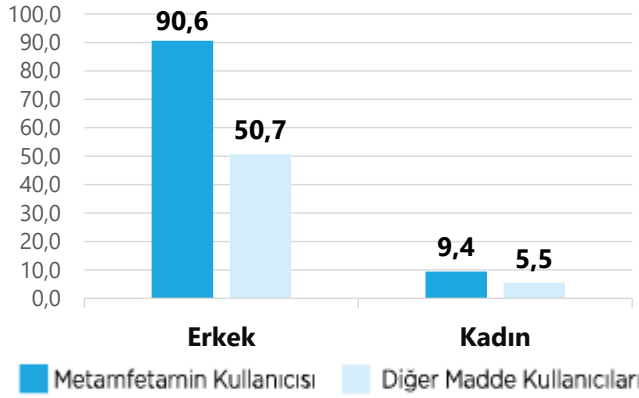
2.1. Metamfetamin Kullanıcı Profili Analizi

Çalışma 2024 yılını ve Metamfetamin kullandığını beyan eden şüpheliler evrenini kapsamaktadır.

Anketimiz, şüpheliler hakkında yürütülen adli işlemler tamamlandıktan sonra ve tamamıyla gönüllülük esasına göre uygulanmaktadır.

Rapordaki bulgular; mükerrer veriler hariç tutularak, **"Hayatının herhangi döneminde madde kullandığını beyan eden"** 18.620 kişiden metamfetamin kullandığını ifade eden 7.951 (%42,7) kişi ile diğer madde kullanıcılarının (10.669) kıyaslanması ile hazırlanarak çıkarılmıştır.

Grafik 2.1.1. Cinsiyet Dağılımı

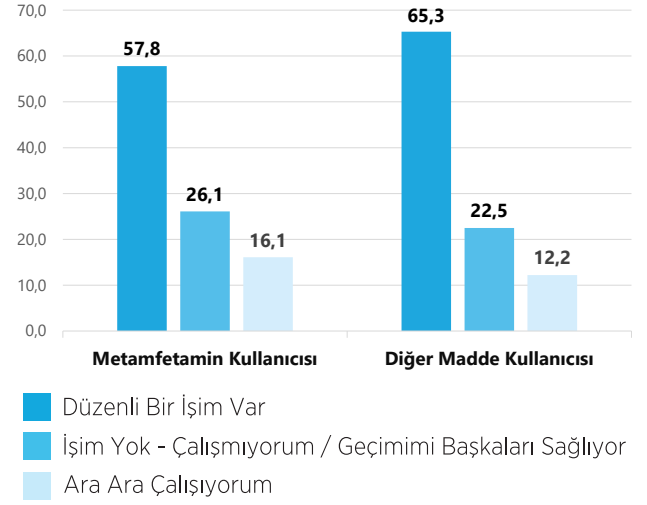
Tablo 2.1.1. İkamet Yeri

İkamet Yeri	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
İl Merkezi-Merkez İlçe	81,7	85,1
İlçe	16,6	13,7
Köy	1,4	1,0
Kasaba	0,3	0,2

Tablo 2.1.2. Öğrenim Durumu

Öğrenim Durumu	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Ortaokul ve Dengi Okul mezunu	37,7	35,5
Lise Mezunu	31,3	34,7
İlkokul Mezunu	25,7	22,9
Üniversite - Yüksekokul Mezunu	3,0	4,2
Okuryazarım (Mezun Değil)	1,2	1,4
Okumaz-Yazmaz	1,0	1,2
Yüksek Lisans - Doktora Mezunu	0,1	0,1

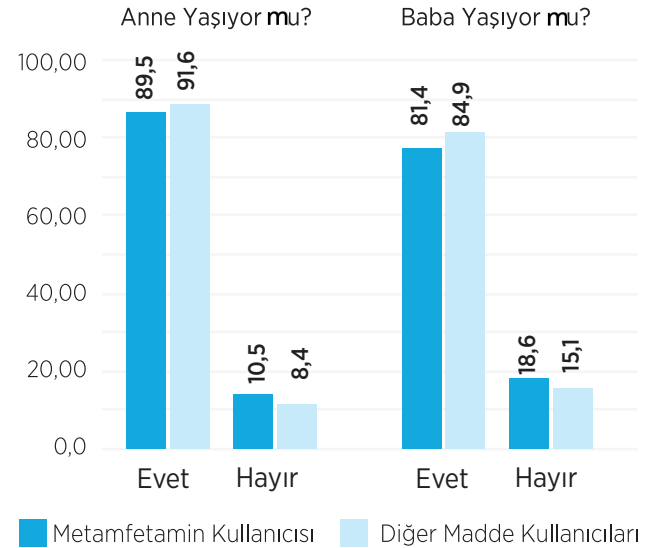
Grafik 2.1.2. İş Durumu

Tablo 2.1.3. İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı

Meslek Grupları	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
İşçi	12,0	14,4
İnşaatçı	7,7	7,0
Esnaf	4,0	4,1
Garson	3,9	3,9
Şoför	3,5	2,6
Oto Tamircisi	3,5	2,5
Fabrika İşçisi	3,2	2,2
Hurdacı	3,0	2,5
Fırıncı	2,5	1,4
Diğer Meslekler	56,7	59,4

Grafik 2.1.3. Anne / Baba Yaşıyor mu?

Tablo 2.1.4. Anne ve Baba Birliktelik Durumu

Birliktelik Durumu	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Birlikte yaşıyorlar	70,8	74,6
Annem/babam öldü	18,1	13,9
Ayrı yaşıyorlar/boşandılar	7,0	7,7
Cevap vermek istemiyorum	4,0	3,8
Çok eşli	0,1	1,1
Cevap vermek istemiyorum	4,0	3,8

Tablo 2.1.7. Anne / Baba Öğrenim Durumu

Anne Öğrenim Durumu	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
İlkokul Mezunu	51,2	48,6
Okuryazar (Mezun Değil)	18,2	18,7
Okumaz-Yazmaz	16,5	13,7
Ortaokul ve Dengi Okul Mezunu	10,8	13,2
Lise ve Dengi Okul Mezunu	2,7	4,8
Üniversite - Yükseköğretim Mezunu	0,6	1,0

Tablo 2.1.5. Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Kiminle Birlikte Yaşıyor?	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Aile Fertleri	84,7	87,3
Yalnız	10,3	8,3
Ev arkadaşı/ları	2,4	2,9
Sevgili/Partner	1,8	0,8
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,4	0,2
Akraba	0,3	0,4
(Devlet/Özel/Vakıf Yurdu)	0,1	0,1

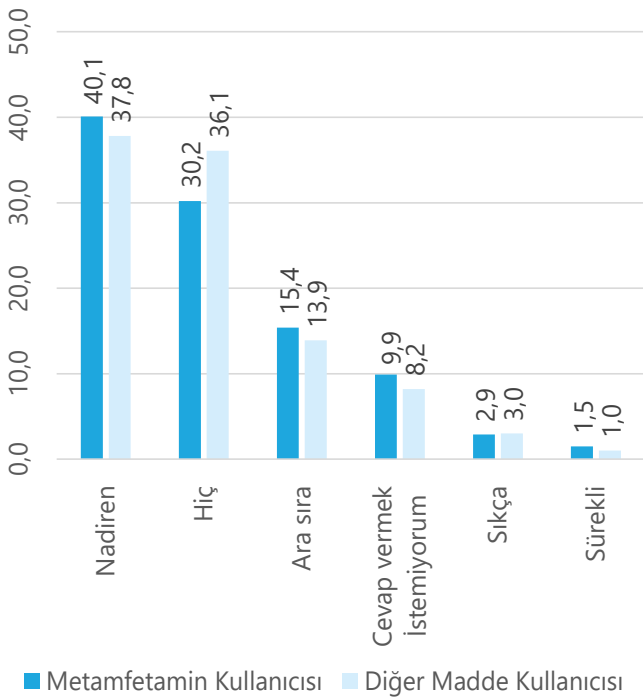
Baba Öğrenim Durumu	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
İlkokul Mezunu	52,0	49,6
Okuryazar (Mezun Değil)	12,9	12,6
Okumaz-Yazmaz	5,5	4,2
Ortaokul ve Dengi Okul Mezunu	20,8	22,7
Lise ve Dengi Okul Mezunu	7,6	8,9
Üniversite - Yükseköğretim Mezunu	1,3	2,0

Tablo 2.1.6. Anne / Baba Meslek Dağılımı

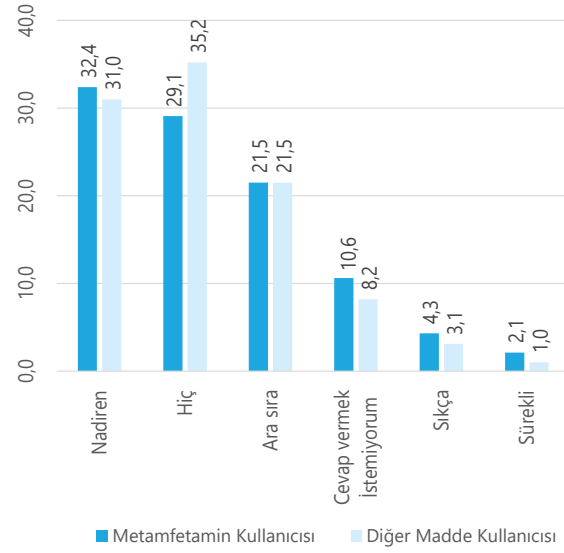
Anne Meslek	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Ev Hanımı	89,9	86,3
Emekli	1,8	2,0
Çiçekçi	1,1	1,1
İşçi	1,1	1,3
Diğer Meslekler	6,1	9,3

Baba Meslek	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Emekli	25,4	24,1
Düzenli İş Yok	14,1	13,6
Esnaf	10,4	9,5
İşsiz (Çalışmıyor)	8,4	6,3
Diğer Meslekler	41,7	46,5

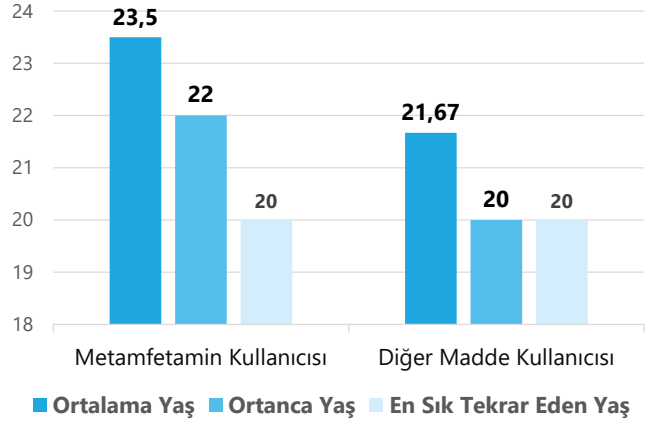
Grafik 2.1.4. Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı?

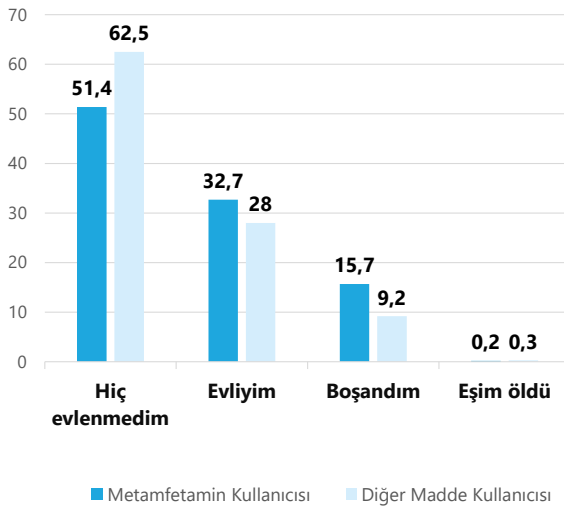
Grafik 2.1.5. Aile İçinde Şiddet Var mı?

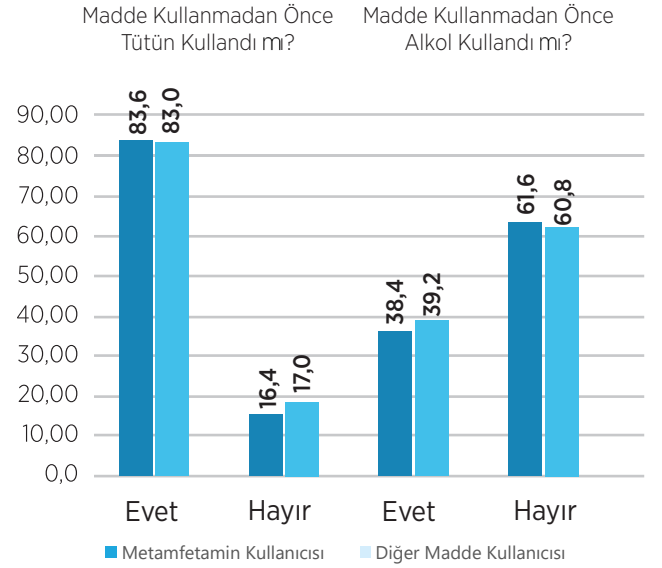
Grafik 2.1.8. Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş

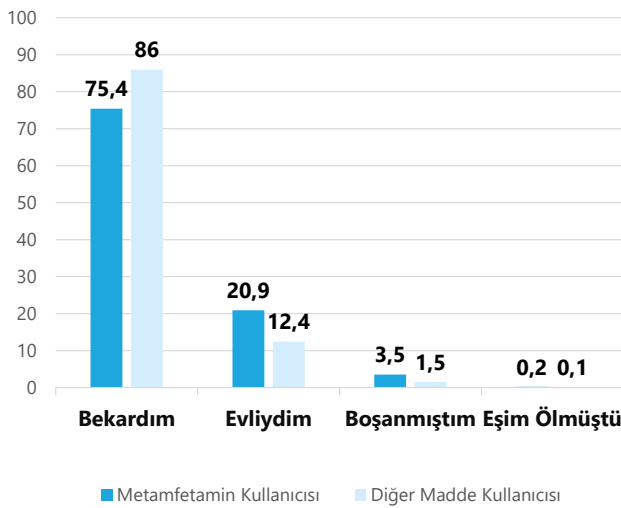
Grafik 2.1.7. Medeni Durumu

Grafik 2.1.9. Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?

Grafik 2.1.7. İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullandığındaki Medeni Durumu

Tablo 2.1.8. İlk Denenen Uyuşturucu Madde

İlk Denediği Uyuşturucu Madde	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Esrar	52,5	74,9
Metamfetamin	37,3	-
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	4,1	9,9
Sentetik Ecza	2,3	8,8
Eroin	1,7	2,7
Ecstasy	1,5	2,1
Kokain	0,2	0,8
Captagon	0,2	0,6
Afyon Sakızı	0,2	0,2

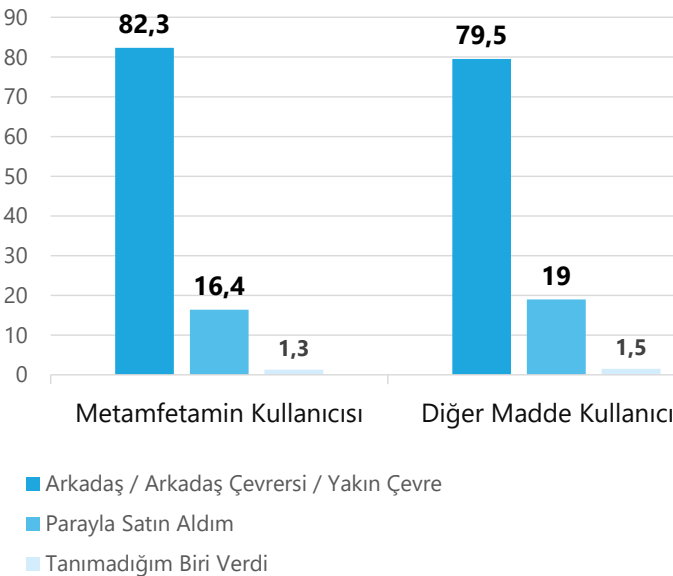
Tablo 2.1.9. Şu Anda Kullanılan Uyuşturucu Madde

Hâlihazırda Kullandığı Uyuşturucu Madde	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Metamfetamin	58,0	-
Esrar	26,1	52,3
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	6,4	16,2
Şu Anda Kullanmıyorum	5,0	12,7
Eroin	2,0	3,8
Sentetik Ecza	1,8	11,4
Ecstasy	0,5	1,7
Captagon	0,2	0,7
Kokain	0,1	1,2

Tablo 2.1.10. Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı

Uyuşturucu Madde Kullanım Alanı	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Kendi evi	53,7	49,2
Terk edilmiş yerler/ Metruk binalar	17,4	14,6
Arkadaşının evi	13,6	15,6
Araba	8,9	9,0
Park	1,3	4,6
İş Yeri	1,3	1,5
Otel/Motel/Hotel	1,2	1,0
Eğlence yerleri (bar, pavyon vb.)	0,2	0,8
Ev partileri	0,5	1,1
Otopark	0,5	0,8
Mağara-Çadır vb. Yerler	0,4	0,6
Kahvehane/kafe vb.	0,3	0,6
Mezarlık	0,4	0,4
Umumi Tuvalet	0,3	0,1
Okul / Kurs / Etüt Merkezi	-	0,1

Grafik 2.1.10. Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli

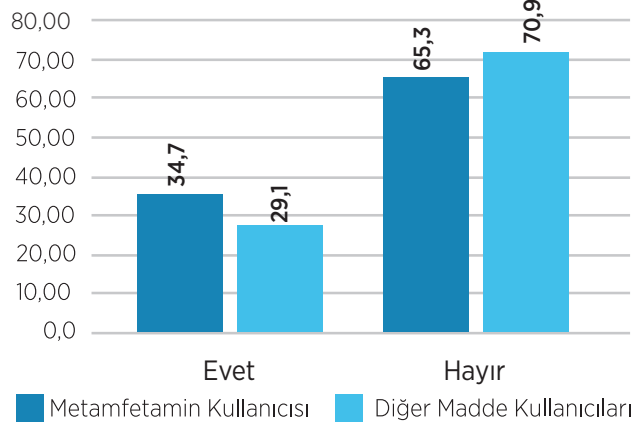
Tablo 2.1.11. Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Aile Fertleri	82,0	83,5
Yalnız	13,2	11,5
Ev arkadaşı/ları	2,3	3,5
Sevgili/Partner	2,1	0,9
Akraba	0,3	0,5
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,1	0,1
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,1	0,1

Tablo 2.1.12. Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni

Uyuşturucuya Başlama Nedeni	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Merak	33,5	36,6
Özenme	17,4	19,2
Kişisel Sorunlarım Nedeniyle	17,1	13,7
Arkadaş Israrı	17,0	14,4
Eğlence/Keyif	5,7	8,2
Aile İçi Sorunlar Nedeniyle	8,9	6,6
Başkaca Hastalıklar	0,2	1,0
İnternet/Sosyal Medya/Televizyon/Sinema	0,2	0,3

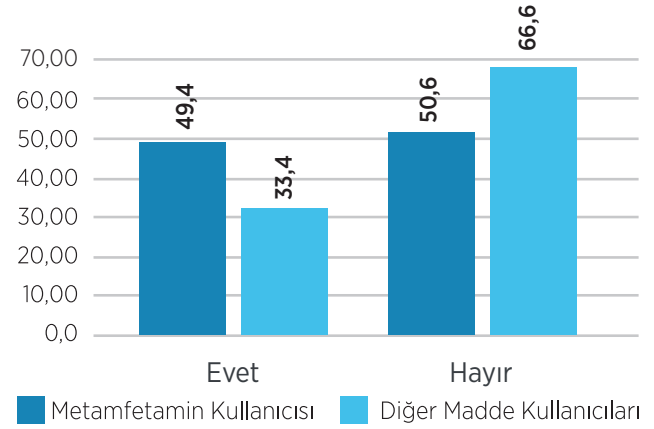
Grafik 2.1.11. Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi?

Tablo 2.1.13. Tedavi Olmak İstiyor mu?

Tedavi olmak ister misiniz?	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Bağımlı değilim	37,9	50,0
Tedavi olmak isterim	35,1	34,4
Kendim bırakabileceğimi düşünüyorum	12,3	13,5
Halimden memnunum / Tedavi olmak istemiyorum	9,0	8,5
Tedavinin işe yarayacağını düşünmüyorum	3,7	2,1
Tedavim devam ediyor	1,2	0,8
Tedaviye ulaşmak zor ve özel sektörde tedavi olacak maddi gücüm yok	0,8	0,7

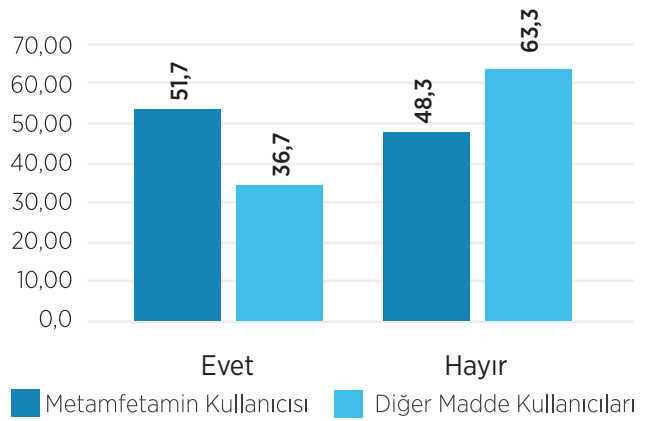
Grafik 2.1.12. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlkle Karşılaştı mı?

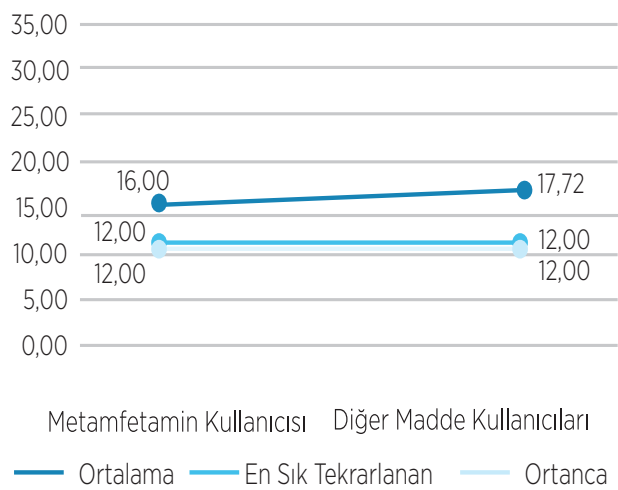
Tablo 2.1.14. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlkle Karşılaştı?

Ne Tür Sosyal Güçlkle Karşılaştı?	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Aile ilişkilerim bozuldu	74,0	70,2
Arkadaşlarımla ilişkilerim bozuldu	13,3	16,6
Çevremde yalnız bırakıldım	6,7	6,9
İşten çıkarıldım/ İş yerinde problem yaşadım	3,8	3,9
Fiziksel şiddete maruz kaldım	1,6	1,8
İkamet ettiğim yerden çıkarıldım/kovuldum	0,4	0,3
Okuldan atıldım	0,2	0,3

Grafik 2.1.13. Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı?

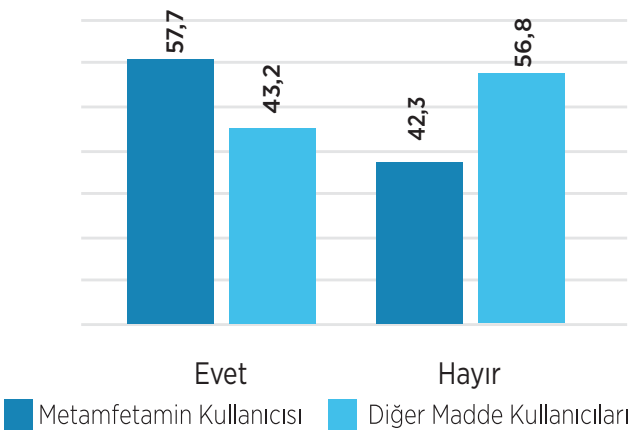
Grafik 2.1.14. Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi?

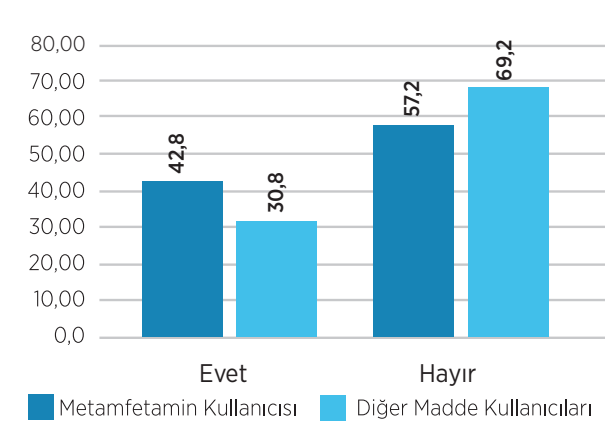
Tablo 2.1.15. Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Aile Fertlerinizden İlk Kim Öğrendi?

Aile Ferdi	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Anne	54,5	59,1
Eş	20,0	13,6
Baba	13,3	16,5
Kardeş	12,2	10,8

Grafik 2.1.15. Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü?

Grafik 2.1.16. Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü mü?

Tablo 2.1.16. Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü?

Geçmişte İşlenen Suç	Metamfetamin Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Kişilere Karşı Suçlar	50,4	56,4
Mala Karşı Suçlar	36,8	34,2
6136 SKM	12,2	8,7
3713 SKM	0,6	0,7

DEĞERLENDİRME

Metamfetamin Kullanıcısı Profili

Küresel olarak oldukça karmaşık bir uyuşturucu sorunu ile yüzleşen dünyamız, neredeyse sayılamayacak kadar çok ve çeşitli bir narkotik madde problemi ile karşı karşıyadır. Bugün narkotik maddelerin kullanımı özelde bireyin sağlığı genelde ise toplumsal güvenlik açısından ciddi bir tehdit olarak kabul edilebilir.

Uyuşturucu sorununun net olarak anlaşılması, bu problemin temelinde yer alan narkotik maddelerin özellikleri ile kişi ve çevresi üzerindeki etkilerinin de tam olarak bilinmesi ile mümkün olacaktır.

Uyuşturucu ile mücadelede sorunun tespiti ve çözüm önerilerinin etkin bir biçimde geliştirilebilmesi sürecinde arzla mücadele, önleme/egitim ve tedavi/rehabilitasyon faaliyetlerinin amaca uygun şekilde yürütülebilmesi için yapılan genel çalışmalar yanında, her narkotik madde kullanıcısına ilişkin özel profillerin oluşturulması, bir yandan alandaki çabaları çeşitlendirirken diğer yandan mevcut bakış açılarına farklılık katabilecektir.

Buyönde Narkolog verileri çerçevesinde “Metamfetamin Kullanıcısı” kişilerin profiliyle ilgili olarak;

- Genel olarak uyuşturucu kullanımı ve suçlarında erkek egemen bir durum söz konusudur. Ancak metamfetamin kullanıcılarında kadınların oranının diğer madde kullanıcılarına göre yüksek olduğu görülmektedir.

- Metamfetamin kullanıcılarında ortalama başlama yaşı diğerlerine göre daha yüksektir. 2024 yılında genel hesaplamada metamfetaminle madde kullanmaya başladığını söyleyenlerin oranı %15,9 iken, 25 ve üzeri yaşlarda madde kullanımına başladığını ifade edenlerin %26,6’sının ilk denediği madde metamfetamindir.

- Bu grupta göze çarpan bir diğer nokta da iş durumu itibarıyla “işim yok çalışmıyorum/geçimimi başkaları sağlıyor” diyenlerle, özellikle işçi, inşaatçı, esnaf, garson, oto tamirci ve hurdacı gibi marjinal meslek gruplarındaki oranların yüksekliğidir.

- İlk teminde arkadaş ve yakın çevre oranı, diğer madde kullanıcılarından yüksektir. Metamfetamin kullanımı, sosyal öğrenmenin yoğun yaşandığı durumlardan biridir.

- Metamfetamin kullanıcılarında diğer maddeleri kullananlara göre yalnız yaşayanların, boşananların ve ilk madde denediğinde evlilerin oranı yüksektir. Aynı şekilde başlama nedenlerinde “Merak” etkisinin yanı sıra “Arkadaş ısrarı”, “Kişisel sorunlarım nedeniyle” ve “Aile içi sorunlar” ile kullanım sürecinde “Aile ilişkilerinin bozulduğu” ve “Anne ve baba arasında şiddet” ve “Aile içinde şiddet” oranlarının diğer madde kullanıcıları profiline göre yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum sağlıklı iletişimin yürümediği aile ilişkilerinin, sosyal çevre ile ivmelenen metamfetamin kullanımına etkileri arasında görülebilir.

- Metamfetamin kullanıcılarında “Uyuşturucu madde kullandığınızdan ailenizin haberi var mı?” sorusuna “Evet” diyenlerin oranının yüksekliği ve aile fertlerinden ilk öğrenenin “Anne” olduğu gözlemlenmiştir.

- Metamfetamin kullanıcılarında bırakmayı deneyenlerin oranı diğer madde kullanıcılarından yüksek olması ve “Bağımlı değilim” diyenlerin oranının düşüklüğü, “Tedavi olmak isteyenlerin” oranının yüksekliği bu maddenin potansiyel bağımlılık gücünün fazlalığının göstergesidir.

- Metamfetamin kullanıcılarında bu maddeyi “Kendi evi”, “Terk edilmiş yerler/metruk alanlar” ve “Otel/motel/hotel/günöbirlik evlerde” kullananların daha fazla olması da göze çarpmaktadır.

- Bu gruptaki kullanıcılarda “Geçmişte farklı suçlardan adli işlem gördüğünü” söyleyenlerin oranı diğerlerine göre fazladır. Şiddet suçlarını çağırtması bakımından 6136 sayılı kanuna muhalefet suçundaki oranın yüksekliği düşündürücüdür.

- Bu sonuçlar, “Metamfetamin” maddesinin bağımlılık gücünün ve insandaki fiziksel/sosyal yıkımının oldukça fazla olduğunu ortaya koyar niteliktedir.

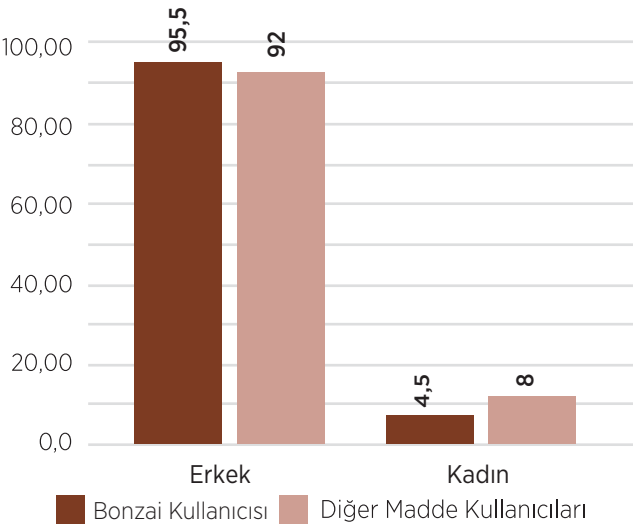
Ulaşılan bulgular, “metamfetaminin” tehlikeli bir sentetik narkotik madde olduğunu ve kullanıcılarında fiziksel/sosyal yıkıma yol açtığını ortaya koymaktadır. Mevcut çıktılardan, uyuşturucu ile mücadele eden tüm çevrelerce alana ilişkin hazırlayacakları önleme projelerinin önceliklerinin belirlenmesinde ve akademik metin hazırlıklarında gereksinim duyabilecekleri bir çok konuda bilgi ihtiyacının karşılanması adına faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

2.2. Sentetik Kannabinoid (Bonzai) Kullanıcı Profil Analizi

Çalışma 2024 yılını ve Sentetik Kannabinoid (Bonzai) kullandığını beyan eden şüpheliler evrenini kapsamaktadır. Anketimiz, şüpheliler hakkında yürütülen adli işlemler tamamlandıktan sonra ve tamamıyla gönüllülük esasına göre uygulanmaktadır.

Rapordaki bulgular; mükerrer veriler hariç tutularak, "Hayatının herhangi döneminde madde kullandığını beyan eden" 18.620 kişiden Bonzai kullandığını ifade eden 4.544 (%24,4) kişi ile diğer madde kullanıcılarının (14.076) kıyaslanması ile hazırlanarak çıkarılmıştır.

Grafik 2.2.1. Cinsiyet

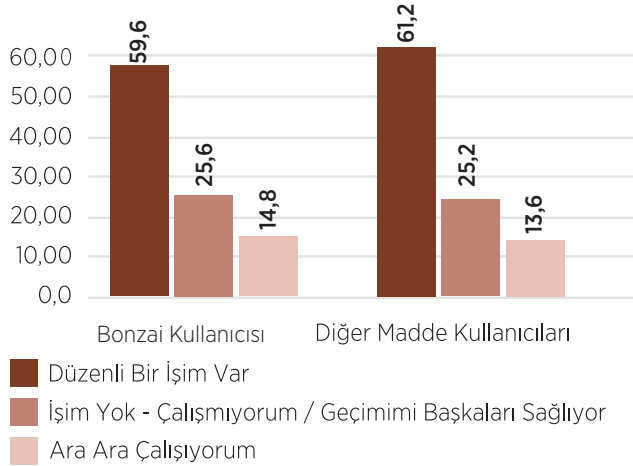
Tablo 2.2.1. İkamet Yeri

İkamet Yeri	Bonzai Kullanıcısı(%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
İl Merkezi – İlçe Merkezi	86,2	82,8
İlçe	12,5	15,8
Köy	1,1	1,2
Kasaba	0,2	0,2

Tablo 2.2.2 Öğrenim Durumu

Öğrenim Durumu	Bonzai Kullanıcısı(%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Ortaokul ve Dengi Okul mezunu	38,9	35,7
Lise Mezunu	30,1	34,2
İlkokul Mezunu	25,4	23,7
Üniversite – Yüksekokul Mezunu	2,8	4,0
Okumaz-Yazmaz	1,5	1,0
Okuryazarım (Mezun Değil)	1,3	1,3
Yüksek Lisans - Doktora Mezunu	-	0,1

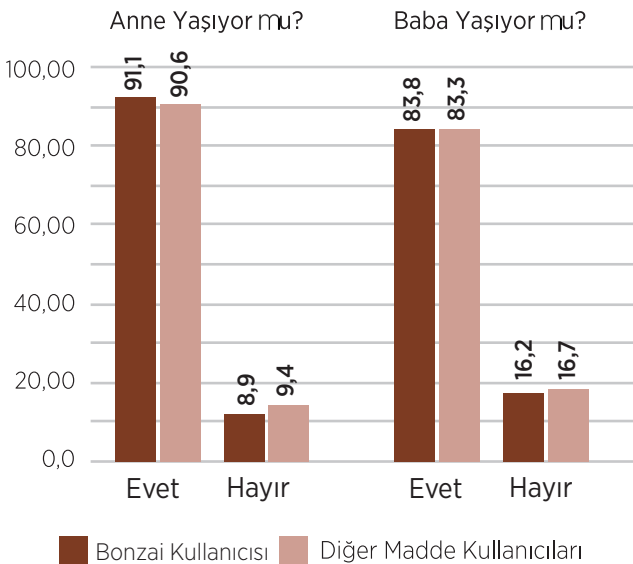
Grafik 2.2.2. İş Durumu

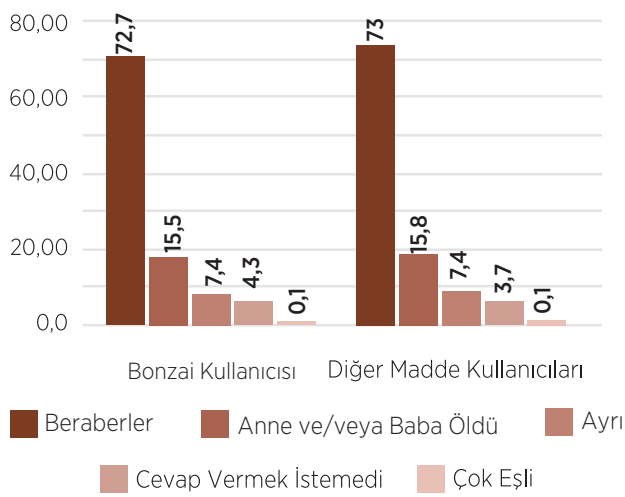
Tablo 2.2.3. İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı

Meslek Grupları	Bonzai Kullanıcısı(%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
İşçi	15,5	12,7
İnşaatçı	6,9	7,4
Hurdacı	3,9	2,3
Garson	3,3	4,1
Esnaf	3,2	4,3
Oto Tamircisi	3,1	2,9
Fabrika İşçisi	2,5	2,7
Şoför	2,5	3,2
Seyyar Satıcı	2,4	2,6
Diğer Meslekler	56,7	57,8

Grafik 2.2.3. Anne / Baba Yaşıyor mu?

Grafik 2.2.4. Anne ve Baba Birliktelik Durumu

Tablo 2.2.4. Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Kiminle Birlikte Yaşıyor?	Bonzai Kullanıcısı(%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Aile Fertleri	86,8	86,0
Yalnız	9,1	9,2
Ev arkadaşı/ları	2,3	2,8
Sevgili/Partner	1,0	1,3
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,5	0,2
Akraba	0,3	0,4
Oda arkadaşı	-	0,1

Tablo 2.2.5. Anne / Baba Meslek Dağılımı

Anne Meslek	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Ev Hanımı	87,5	87,9
Emekli	1,6	2,0
Çiçekçi	1,5	1,0
İşçi	1,4	1,2
Diğer Meslekler	8,0	7,9

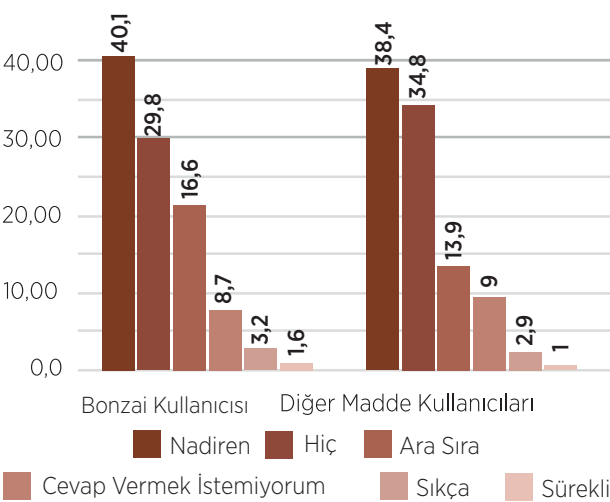
Baba Meslek	Bonzai Kullanıcısı(%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Emekli	24,7	24,6
Düzenli İş Yok	15,6	13,2
İşsiz (Çalışmıyor)	6,9	7,3
Esnaf	8,7	10,3
Diğer Meslekler	44,1	44,6

Tablo 2.2.6. Anne / Baba Öğrenim Durumu

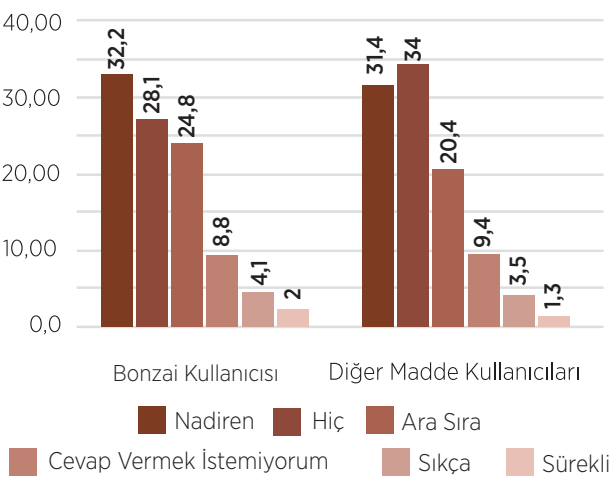
Anne Öğrenim Durumu	Bonzai Kullanıcısı(%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
İlkokul Mezunu	50,4	49,5
Okuryazar (Mezun Değil)	18,7	18,4
Okumaz-Yazmaz	13,7	15,3
Ortaokul ve Dengi Okul Mezunu	13,0	11,9
Lise ve Dengi Okul Mezunu	3,8	3,9
Üniversite - Yüksekokul Mezunu	0,4	1,0

Baba Öğrenim Durumu	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
İlkokul Mezunu	52,2	50,1
Okuryazar (Mezun Değil)	11,6	13,1
Okumaz-Yazmaz	4,6	4,8
Ortaokul ve Dengi Okul Mezunu	23,4	21,4
Lise ve Dengi Okul Mezunu	7,4	8,6
Üniversite - Yüksekokul Mezunu	0,9	2,0

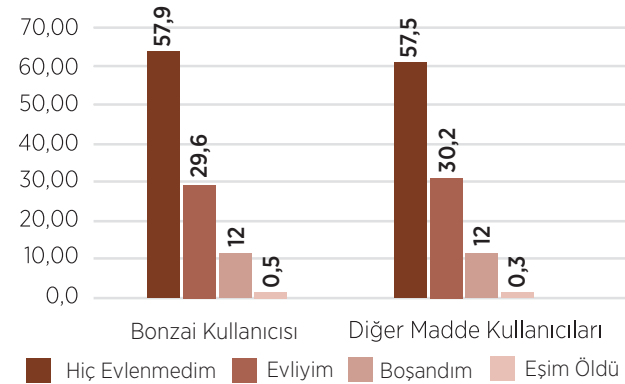
Grafik 2.2.5. Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı?

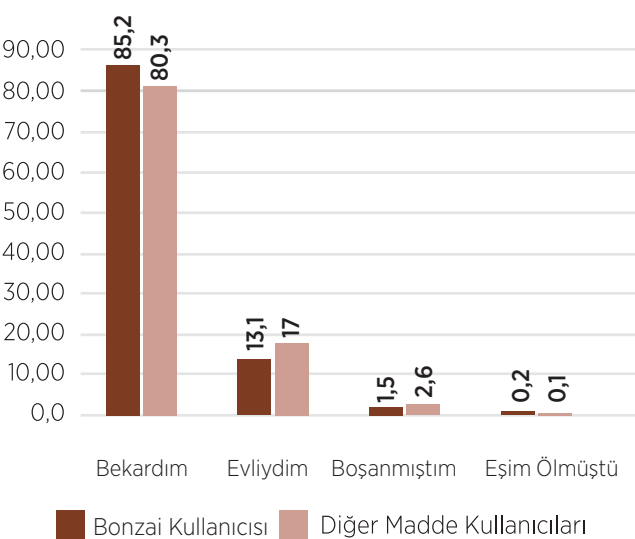
Grafik 2.2.6. Aile İçinde Şiddet Var mı?

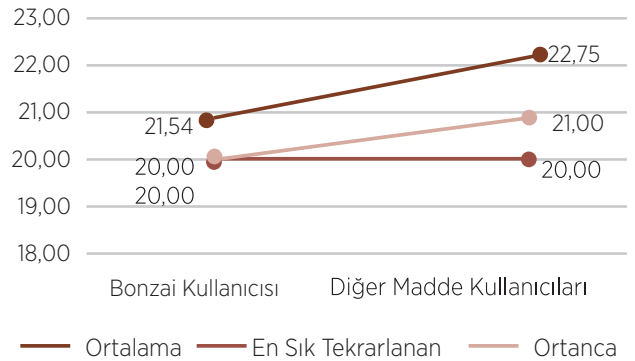
Grafik 2.2.7. Medeni Durumu

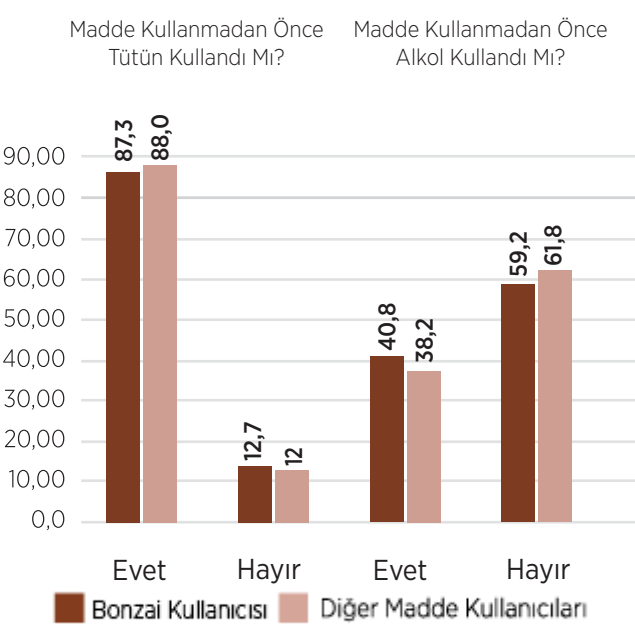
Grafik 2.2.8. İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullandığındaki Medeni Durumu

Grafik 2.2.9. Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş

Grafik 2.2.10. Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?

Tablo 2.2.7. İlk Denenen Uyuşturucu Madde

İlk Denediği Uyuşturucu Madde	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Esrar	62,1	66,4
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	30,5	-
Metamfetamin	3,3	20,0
Sentetik Ecza	1,8	7,4
Ecstasy	1,1	2,0
Eroin	0,9	2,7
Afyon Sakızı	0,2	0,2
Kokain	0,1	0,7
Captagon	0,1	0,6

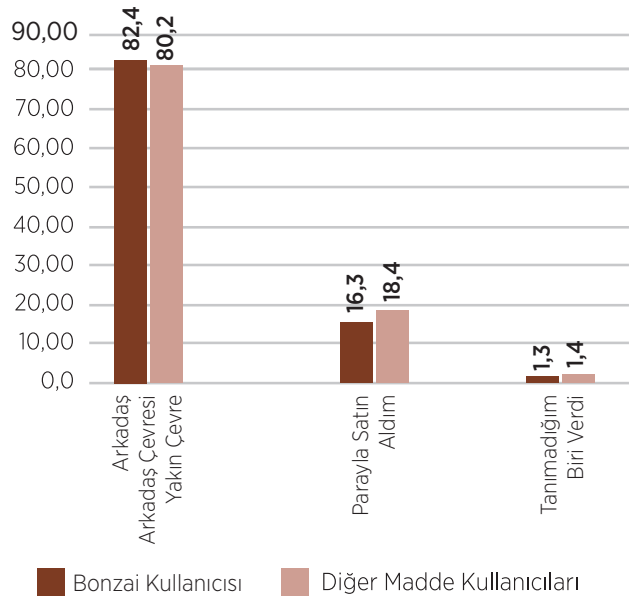
Tablo 2.2.8. Şu Anda Kullanılan Uyuşturucu Madde

Hâlihazırda Kullandığı Uyuşturucu Madde	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	49,1	-
Esrar	30,7	44,4
Metamfetamin	11,1	29,2
Şu Anda Kullanmıyorum	4,4	11,0
Sentetik Ecza	2,3	8,9
Eroin	1,4	3,6
Ecstasy	0,5	1,4
Kokain	0,3	0,9
Captagon	0,1	0,6

Tablo 2.2.9. Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı

Uyuşturucu Madde Kullanım Alanı	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Kendi evi	53,5	50,2
Terk edilmiş yerler/ Metruk binalar	16,9	15,5
Arkadaşının evi	11,4	15,8
Araba	8,7	9,0
Park	3,2	3,2
İş Yeri	1,8	1,3
Otel/Motel/Hotel	1,0	1,1
Eğlence yerleri (bar, pavyon vb.)	0,4	0,6
Ev partileri	0,4	1,0
Otopark	0,9	0,6
Mağara-Çadır vb. Yerler	0,4	0,5
Kahvehane/kafe vb.	0,6	0,4
Mezarlık	0,5	0,4
Umumi Tuvalet	0,2	0,2
Okul / Kurs / Etüt Merkezi	0,1	0,1

Grafik 2.2. 11. Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli

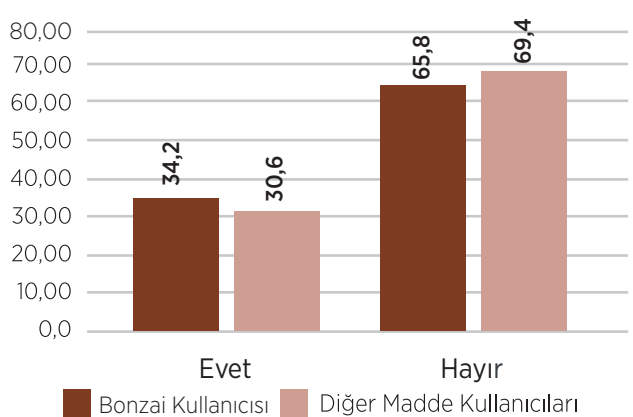
Tablo 2.2.10. Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullanılanlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Kiminle Birlikte Yaşıyor?	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Aile Fertleri	85,3	82,0
Yalnız	10,9	12,7
Ev arkadaşı/ları	2,2	3,2
Sevgili/Partner	1,1	1,6
Akraba	0,3	0,4
Oda arkadaşı (Devlet/ Özel/Vakıf Yurdu)	0,1	0,1
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,1	0,0

Tablo 2.2.11. Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni

Uyuşturucuya Başlama Nedeni	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Merak	32,9	36,0
Özenme	20,0	18,0
Kişisel Sorunlarım Nedeniyle	16,6	14,7
Arkadaş Israrı	13,4	16,2
Aile İçi Sorunlar Nedeniyle	9,0	7,1
Eğlence/Keyif	7,2	7,1
Başkaca Hastalıklar	0,5	0,8
İnternet/Sosyal Medya/ Televizyon/Sinema	0,4	0,1

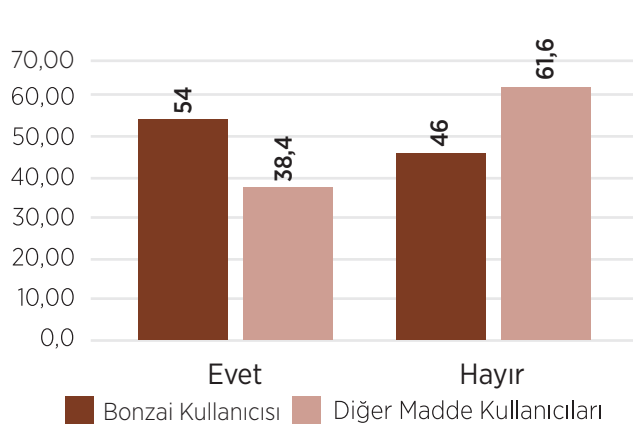
Grafik 2.2.12. Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi?

Tablo 2.2.12. Tedavi Olmak İstiyor mu?

Tedavi olmak ister misiniz?	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Tedavi olmak isterim	36,7	26,6
Bağımlı değilim	36,3	47,5
Kendim bırakabileceğimi düşünüyorum	11,6	13,5
Halimden memnunum / Tedavi olmak istemiyorum	9,2	8,5
Tedavinin işe yarayacağını düşünmüyorum	3,9	2,4
Tedaviye ulaşmak zor ve özel sektörde tedavi olacak maddi gücüm yok	1,3	0,6
Tedavim devam ediyor	1,1	0,9

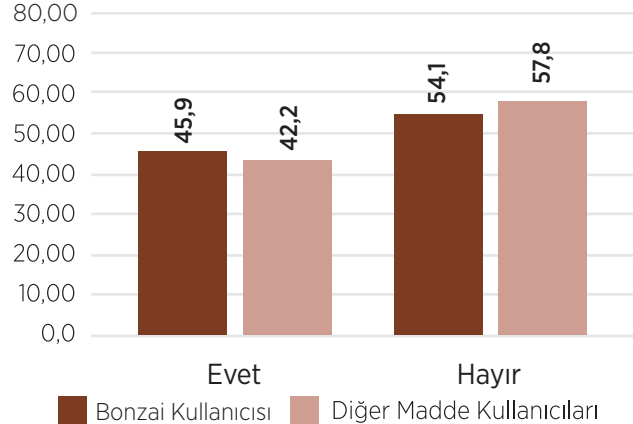
Grafik 2.2.13. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlkle Karşılaştı mı?

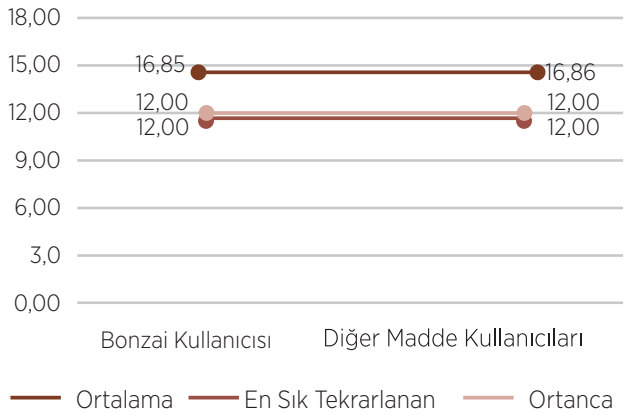
Tablo 2.2.13. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlkle Karşılaştı?

Ne Tür Sosyal Güçlkle Karşılaştı?	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Aile ilişkilerim bozuldu	70,7	72,9
Arkadaşlarımla ilişkilerim bozuldu	14,0	15,2
Çevremde yalnız bırakıldım	6,8	6,8
İşten çıkarıldım/ İş yerinde problem yaşadım	6,0	3,0
Fiziksel şiddete maruz kaldım	1,9	1,6
Okuldan atıldım	0,3	0,2
İkamet ettiğim yerden çıkarıldım/kovuldum	0,3	0,3

Grafik 2.2.14. Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı?

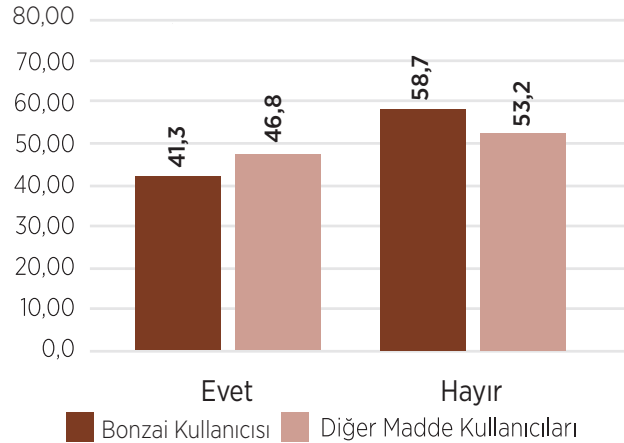
Grafik 2.2.15. Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi?

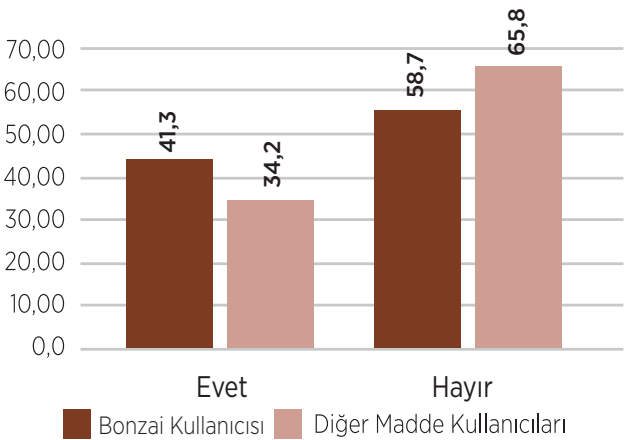
Tablo 2.2.14. Aile Fertlerinden Uyuşturucu Madde Kullandığınızı İlk Kim Öğrendi?

Aile Ferdi	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Anne	56,6	56,9
Baba	16,0	14,4
Eş	15,4	17,4
Kardeş	12,0	11,3

Grafik 2.2.16. Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü Mü?

Grafik 2.2.17. Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü mü?

Tablo 2.2.15. Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü?

Geçmişte İşlenen Suç	Bonzai Kullanıcısı (%)	Diğer Madde Kullanıcıları (%)
Kişilere Karşı Suçlar	51,1	54,2
Mala Karşı Suçlar	38,4	34,4
6136 SKM	10,2	10,6
3713 SKM	0,3	0,8

DEĞERLENDİRME

Sentetik Kannabinoid (Bonzai) Kullanıcısı Profili

Küresel olarak oldukça karmaşık bir uyuşturucu sorunu ile yüzleşen dünyamız, neredeyse sayılamayacak kadar çok ve çeşitli bir narkotik madde problemi ile karşı karşıyadır. Bugün narkotik maddelerin kullanımı özelde bireyin sağlığı genelde ise toplumsal güvenlik açısından ciddi bir tehdit olarak kabul edilebilir.

Uyuşturucu ile mücadelede sorunun tespiti ve çözüm önerilerinin etkin bir biçimde geliştirilebilmesi sürecinde arzla mücadele, önleme/eğitim ve tedavi/rehabilitasyon faaliyetlerinin amaca uygun şekilde yürütülebilmesi için yapılan genel çalışmalar yanında, her narkotik madde kullanıcısına ilişkin özel profillerin oluşturulması, bir yandan alandaki çabaları çeşitlendirirken diğer yandan mevcut bakış açılarına farklılık katabilecektir.

Bu yönde Narkolog verileri çerçevesinde “Sentetik Kannabinoid (Bonzai) Kullanıcısı” kişilerin profiliyle ilgili olarak;

- Genel olarak uyuşturucu kullanımı ve suçlarında erkek egemen bir durum söz konusudur. Bu durumun bonzai kullanan kişilerde de geçerli olduğu görülmüştür.
- Bonzai kullananlarda ortalama başlama yaşı diğerlerine göre daha düşüktür.
- Genel olarak hem uyuşturucu maddeyi ilk denediğinde hem de mevcut medeni durumda bekârların oranı daha yüksektir. Ayrıca uyuşturucu maddeye başlama nedenleri arasında “eğlence/keyif”, “özenme” ve “kişisel sorunları nedeni” ile uyuşturucunun ilk temininde arkadaş/arkadaş çevresi/yakın çevre faktörlerindeki oranların yüksekliği hep birlikte aynı potada değerlendirildiğinde, genç yaştaki bekârların hedef olma potansiyelinin daha yüksek olduğu bir görünüm ortaya çıkmaktadır.
- Literatürde, uyuşturucu suçlarına karışanların eğitim seviyesinin düşük olduğu söylenir. Narkolog çalışmasında da buna ilişkin sonuçlar elde edilmektedir. Bonzai kullanıcısı kişilerde okumaz-yazmaz, ilkokul mezunu, ortaokul ve dengi okul mezunlarının oranlarının diğer madde kullanıcılarına göre yüksekliği dikkat çekicidir.

•Bonzai kullanıcılarında “düzenli bir işim var” diyenlerin oranının düşüklüğü, diğer yandan “ara ara çalışıyorum” diyenlerin oranının ve gününbirlik işler olarak yapılabilecek hurdacı ve işçi gibi meslek grupları içerisindeki oranların yüksekliği, bu madde kullanımı ile düzenli çalışma hayatı arasında bir ilişkinin olup olmadığı konusundaki soruyu akla getirmektedir.

•Bonzai kullanan kişilerde sosyal güçlükler arasında, özellikle “işten çıkarıldım/işten atıldım”, “okuldan atıldım” ve “fiziksel şiddete maruz kaldım” diyenlerin oranının fazlalığı göze çarpmaktadır. Bonzai kullanıcılarının sosyal ve aile yaşamı incelendiğinde, diğer maddeleri kullanan kişilerden çok daha farklı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Anne-baba birlikteliğinin düşük olması, anne-baba arası şiddetin ve aile içi şiddetin yüksek olması bu farklılıklar arasında sayılabilir.

•Ayrıca uyuşturucu maddeye başlama nedenleri arasında “aile içi sorunlar” faktörünün diğer madde kullanıcılarına göre yüksekliği, bu grupta yer alan kişilerin aile yaşamındaki düzensizliğin bonzai kullanımı ile ne derece ilişkili olup olmadığını düşündürmektedir. Bu grupta; “kendi evinde” kullanımın yoğunluğu, maddeye başlamadan önce tütün ve alkol kullanımının yüksekliği ve tedavi olmayı isteyenlerin fazlalığı dikkat çekici ve bu maddenin potansiyel bağımlılık gücünün fazlalığının göstergeleri arasında görülmektedir.

•Bonzai kullanıcısı kişilerde daha önce uyuşturucu suçlarından adli işlem geçirenlerin oranının diğer kişilere göre düşük olduğu görülmektedir. Ancak farklı suçların türüne bakıldığında ise bonzai kullanıcılarında “mala karşı işlenen suç” oranının yüksekliği dikkat çekmektedir. Ulaşılan bulgular, “Sentetik Kannabinoid (Bonzai)” tehlikeli bir sentetik narkotik madde olduğunu ve kullanıcılarında fiziksel/sosyal yıkıma yol açtığını ortaya koymaktadır. Mevcut çıktılar, uyuşturucu ile mücadele eden tüm çevrelerce alana ilişkin hazırlayacakları önleme projelerinin önceliklerinin belirlenmesinde ve akademik metin hazırlıklarında gereksinim duyabilecekleri birçok konuda bilgi ihtiyacının karşılanması adına faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

2.3. Cinsiyete Göre Madde Kullanıcısı Profil Analizi

Çalışma 2024 yılını kapsamaktadır. Madde kullandığını beyan eden kadınlar ile madde kullandığını beyan eden erkekler kıyaslanmıştır. Anketimiz, şüpheliler hakkında yürütülen adli işlemler tamamlandıktan sonra ve tamamıyla gönüllülük esasına göre uygulanmaktadır.

Rapordaki bulgular; mükerrer veriler hariç tutularak, "Hayatının herhangi döneminde madde kullandığını beyan eden" 1.334 kadın ile 17.286 erkek kullanıcı verileri kıyaslaması ile hazırlanarak çıkarılmıştır.

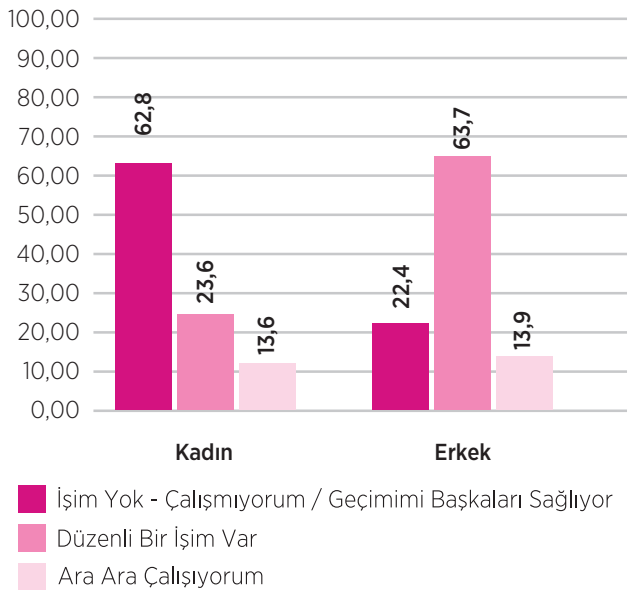
Tablo 2.3.1. İkamet Yeri

İkamet Yeri	Kadın (%)	Erkek (%)
İl Merkezi – İlçe Merkezi	86,6	83,5
İlçe	12,8	15,1
Köy	0,4	1,2
Kasaba	0,2	0,2

Tablo 2.3.2. Öğrenim Durumu

Öğrenim Durumu	Kadın (%)	Erkek (%)
Ortaokul ve Dengi Okul mezunu	35,4	36,4
Lise Mezunu	34,0	33,2
İlkokul Mezunu	22,9	24,2
Üniversite – Yüksekokul Mezunu	4,2	3,7
Okumaz-Yazmaz	2,1	1,1
Okuryazarım (Mezun Değil)	1,1	1,3
Yüksek Lisans - Doktora Mezunu	0,3	0,1

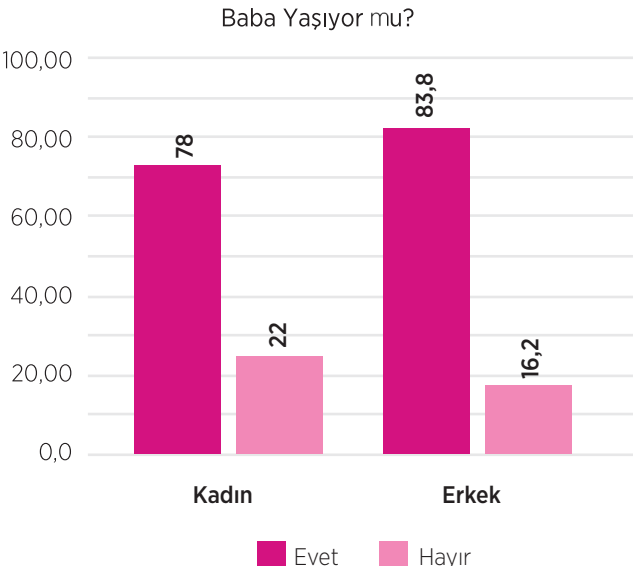
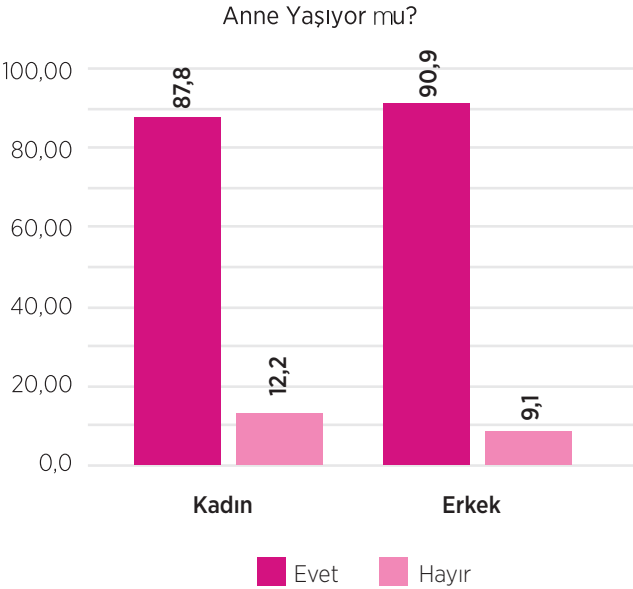
Grafik 2.3.1. İş Durumu

Tablo 2.3.3. İş Durumuna Göre Meslek Dağılımı

Meslek Grupları	Kadın (%)	Erkek (%)
Garson	13,1	3,5
İşçi	8,1	13,6
Kuaför	7,5	0,9
Temizlik Şirketinde	6,7	0,8
Kasiyer/Tezgahtar	6,3	1,2
Güzellik Uzmanı	4,8	0,1
Temizlikçi	3,4	0,2
Fabrika İşçisi	3,2	2,6
Tekstilci	3,2	2,0
Diğer Meslekler	43,7	75,1
Diğer Meslekler	40,1	71,8

Grafik 2.3.2. Anne / Baba Yaşıyor mu?

Tablo 2.3.4. Anne ve Baba Birliktelik Durumu

Birliktelik Durumu	Kadın	Erkek
Birlikte yaşıyorlar	58,3	74,1
Annem/babam öldü	20,6	15,3
Ayrı yaşıyorlar/boşandılar	17,0	6,6
Cevap vermek istemiyorum	4,0	3,9
Çok eşli	0,1	0,1

Tablo 2.3.5. Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Kiminle Birlikte Yaşıyor?	Kadın (%)	Erkek (%)
Aile Fertleri	68,1	87,6
Yalnız	15,2	8,7
Sevgili/Partner	7,5	0,8
Ev arkadaşı/ları	7,3	2,3
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	1,0	0,3
Akraba	0,8	0,3
Oda arkadaşı	0,1	0,1

Tablo 2.3.6. Anne / Baba Meslek Dağılımı

Anne Meslek	Kadın (%)	Erkek (%)
Ev Hanımı	83,3	88,2
Emekli	2,5	1,9
Çiçekçi	1,6	1,1
İşçi	1,6	1,2
Diğer Meslekler	11,0	7,6

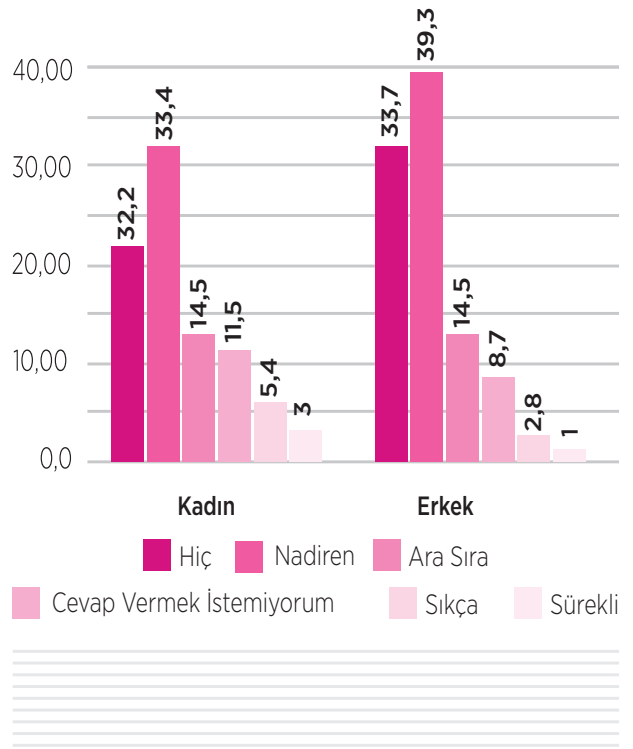
Baba Meslek	Kadın (%)	Erkek (%)
Emekli	21,0	24,9
Düzenli İşi Yok	16,2	13,6
Esnaf	9,4	9,9
İşsiz (Çalışmıyor)	8,5	7,1
Diğer Meslekler	44,9	44,5

Tablo 2.3.7. Anne / Baba Öğrenim Durumu

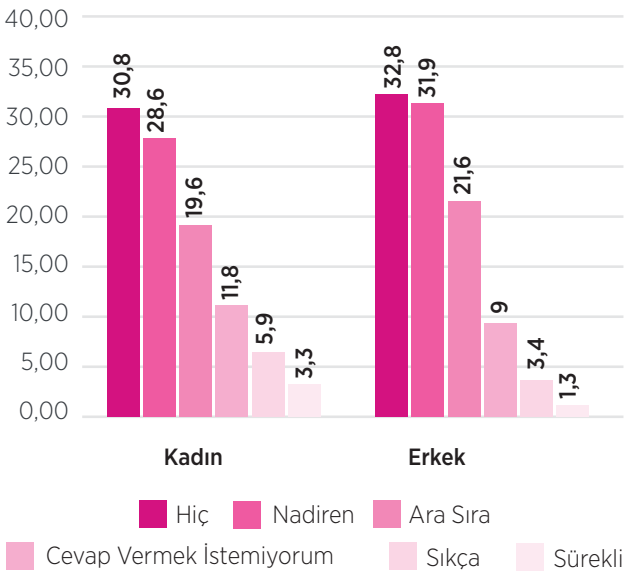
Anne Öğrenim Durumu	Kadın (%)	Erkek (%)
İlkokul Mezunu	49,0	49,9
Okuryazar (Mezun Değil)	15,2	18,7
Okumaz-Yazmaz	14,8	14,9
Ortaokul ve Dengi Okul Mezunu	13,3	12,1
Lise ve Dengi Okul Mezunu	6,3	3,7
Üniversite - Yüksekokul Mezunu	1,4	0,7

Baba Öğrenim Durumu	Kadın (%)	Erkek (%)
İlkokul Mezunu	47,3	50,8
Okuryazar (Mezun Değil)	10,6	12,9
Okumaz-Yazmaz	5,5	4,7
Ortaokul ve Dengi Okul Mezunu	23,9	21,8
Lise ve Dengi Okul Mezunu	8,9	8,3
Üniversite - Yüksekokul Mezunu	3,8	1,5

Grafik 2.3.3. Anne ve Baba Arasında Şiddet Var mı?

Grafik 2.3.4. Aile İçinde Şiddet Var mı?

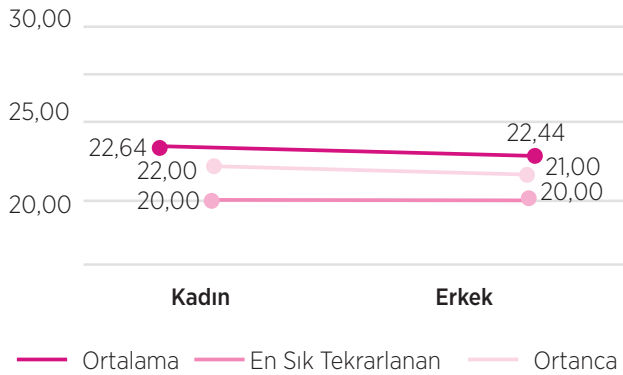
Tablo 2.3.8. Medeni Durumu

Medeni Durumu	Kadın	Erkek
Hiç evlenmedim	44,1	58,7
Boşandım	32,8	10,4
Evliyim	22,3	30,6
Eşim öldü	0,8	0,3

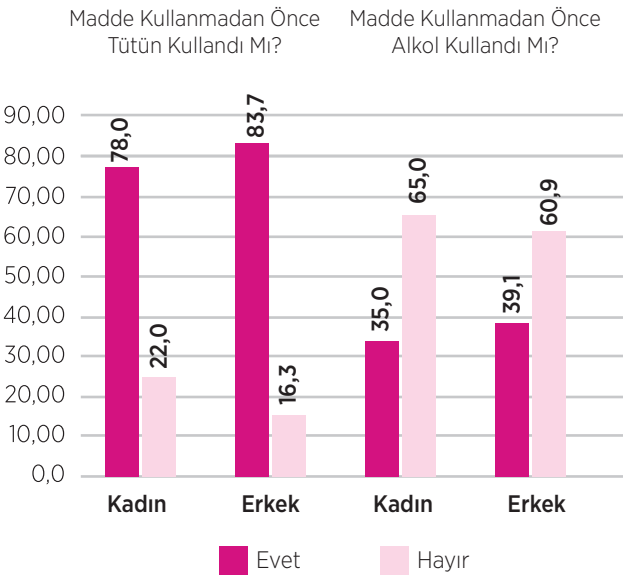
Tablo 2.3.9. İlk Kez Uyuşturucu Madde Kullandığındaki Medeni Durumu

Medeni Durumu	Kadın	Erkek
Bekardım	65,3	82,7
Evliydim	23,8	15,4
Boşanmıştım	10,6	1,7
Eşim Ölmüştü	0,3	0,2

Grafik 2.3.5. Uyuşturucu Maddeyi Kullanmaya Başladığı Yaş

Grafik 2.3.6. Uyuşturucu Madde Kullanmadan Önce Tütün ve Alkol Kullanımı Var mı?

Tablo 2.3.10. İlk Denenen Uyuşturucu Madde

İlk Denediği Uyuşturucu Madde	Kadın (%)	Erkek (%)
Esrar	44,3	67,0
Metamfetamin	28,0	15,0
Sentetik Ecza	9,8	5,8
Ecstasy	7,0	1,4
Eroin	5,7	2,0
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	4,4	7,7
Kokain	0,4	0,5
Captagon	0,4	0,4
Afyon Sakızı	-	0,2

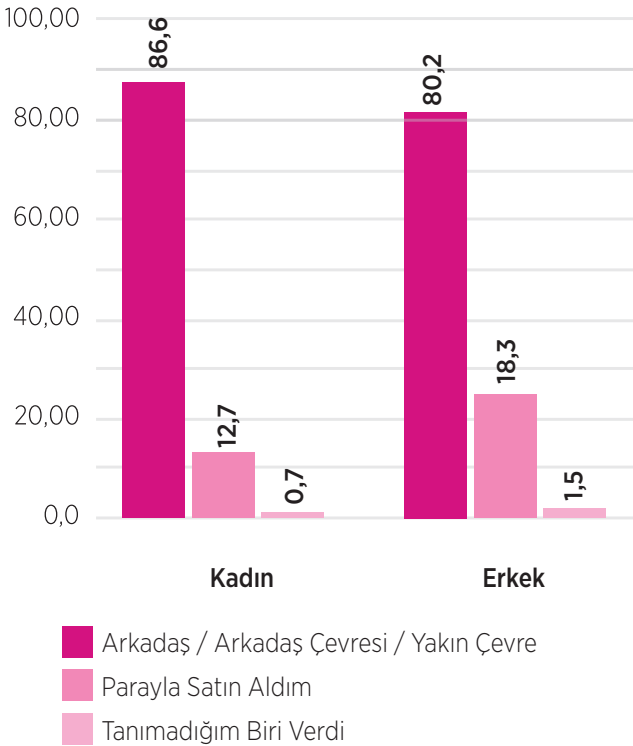
Tablo 2.3.11. Şu Anda Kullanılan Uyuşturucu Madde

Hâlihazırda Kullandığı Uyuşturucu Madde	Kadın (%)	Erkek (%)
Metamfetamin	35,3	23,8
Esrar	26,4	42,3
Şu Anda Kullanmıyorum	13,6	9,1
Sentetik Ecza	10,1	7,1
Sentetik Kannabinoid (Bonzai)	6,1	12,4
Eroin	5,4	2,9
Ecstasy	2,1	1,1
Kokain	0,6	0,8
Captopon	0,4	0,5

Tablo 2.3.12. Uyuşturucu Maddeyi Kullanım Alanı

Uyuşturucu Madde Kullanım Alanı	Kadın (%)	Erkek (%)
Kendi evi	58,6	50,4
Terk edilmiş yerler/Metruk binalar	5,2	16,6
Arkadaşının evi	24,5	14,0
Araba	5,9	9,2
Park	0,9	3,4
İş Yeri	0,4	1,5
Otel/Motel/Hotel	1,8	1,0
Eğlence yerleri (bar, pavyon vb.)	0,9	0,6
Ev partileri	0,9	0,9
Otopark	0,1	0,7
Mağara-Çadır vb. Yerler	0,1	0,5
Kahvehane/kafe vb.	0,4	0,5
Mezarlık	0,1	0,4
Umumi Tuvalet	0,1	0,2
Okul / Kurs / Etüt Merkezi	0,1	0,1

Grafik 2.3.7. Uyuşturucu Maddeyi İlk Temin Şekli

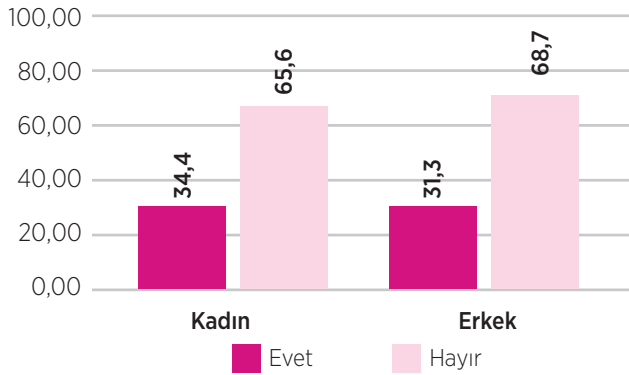
Tablo 2.3.13. Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?

Uyuşturucu Maddeyi Kendi Evinde Kullananlar Kiminle Birlikte Yaşıyor?	Kadın (%)	Erkek (%)
Aile Fertleri	66,5	84,2
Yalnız	17,8	11,8
Ev arkadaşları	6,8	2,6
Sevgili/Partner	7,7	0,9
Akraba	0,8	0,4
Oda arkadaşı (Devlet/Özel/Vakıf Yurdu)	0,0	0,1
Sokakta / Parkta diğer evsizlerle	0,4	0,0

Tablo 2.3.14. Uyuşturucu Maddeye Başlama Nedeni

Uyuşturucuya Başlama Nedeni	Kadın (%)	Erkek (%)
Kişisel sorunlarım nedeniyle	20,1	13,5
Merak	19,7	33,5
Aile içi sorunlar nedeniyle	16,2	7,7
Özenme	15,4	22,7
Arkadaş ısrarı	12,7	13,7
Eğlence/Keyif	12,3	8,1
İnternet/Sosyal Medya/ Televizyon/Sinema	2,6	0,3
Başkaca hastalıklar	1,0	0,5

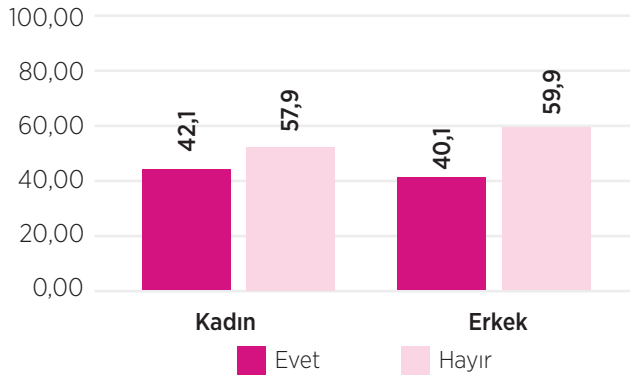
Grafik 2.3.8. Uyuşturucu Maddeyi Kendi İsteğiyle Bırakmayı Denedi mi?

Tablo 2.3.15. Tedavi Olmak İstiyor mu?

Tedavi Olmak İster Misiniz?	Kadın (%)	Erkek (%)
Bağımlı değilim	42,7	45,0
Tedavi olmak isterim	32,8	28,7
Kendim bırakabileceğimi düşünüyorum	11,1	13,1
Halimden memnunum / Tedavi olmak istemiyorum	7,9	8,8
Tedavinin işe yarayacağını düşünmüyorum	3,7	2,7
Tedavim devam ediyor	1,2	0,9
Tedaviye ulaşmak zor ve özel sektörde tedavi olacak maddi gücüm yok	0,6	0,8

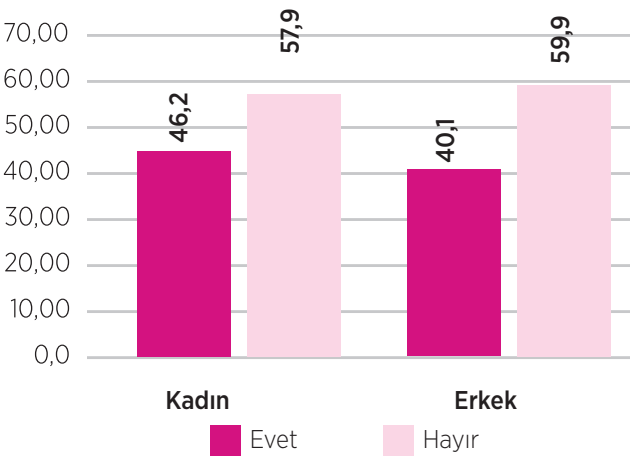
Grafik 2.3.9. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Sosyal Güçlkle Karşılaştı mı?

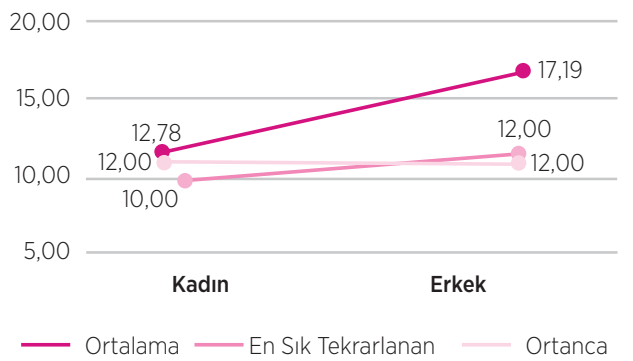
Tablo 2.3.16. Uyuşturucu Madde Kullandığı İçin Ne Tür Sosyal Güçlkle Karşılaştı?

Ne Tür Sosyal Güçlkle Karşılaştı?	Kadın (%)	Erkek (%)
Aile ilişkilerim bozuldu	71,2	72,4
Arkadaşlarımla ilişkilerim bozuldu	16,3	14,7
Çevremde yalnız bırakıldım	7,3	6,8
İşten çıkarıldım/İş yerinde problem yaşadım	2,5	4,0
Fiziksel şiddete maruz kaldım	2,1	1,6
Okuldan atıldım	0,4	0,2
İkamet ettiğim yerden çıkarıldım/kovuldum	0,2	0,3

Grafik 2.3.10. Ailenizin Uyuşturucu Madde Kullandığınızdan Haberi Var mı?

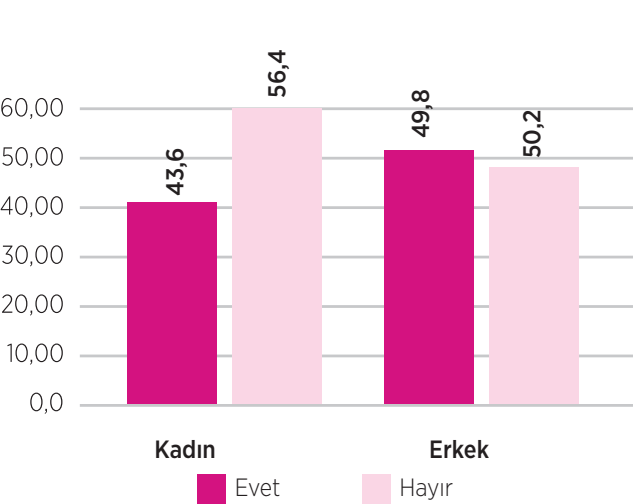
Grafik 2.3.11. Aileniz Uyuşturucu Madde Kullandığınızı Kaç Ay Sonra Öğrendi?

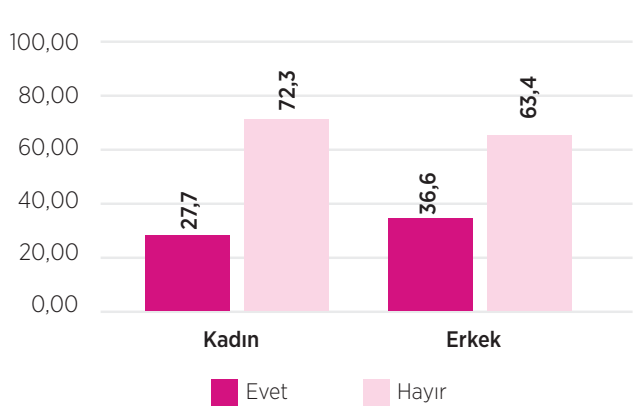
Tablo 2.3.17. Aile Fertlerinden Uyuşturucu Madde Kullandığınızı İlk Kim Öğrendi?

Aile Ferdi	Kadın (%)	Erkek (%)
Anne	64,8	56,1
Eş	14,9	17,0
Baba	12,0	15,1
Kardeş	8,3	11,8

Grafik 2.3.12. Geçmişte Uyuşturucu Suçlarından Adli İşlem Gördü mü?

Grafik 2.3.13. Geçmişte Farklı Bir Suçtan Adli İşlem Gördü mü?

Tablo 2.3.18. Hangi Farklı Suç Türünden İşlem Gördü?

Geçmişte İşlenen Suç	Kadın (%)	Erkek (%)
Kişilere Karşı Suçlar	60,0	52,9
Mala Karşı Suçlar	36,8	35,5
6136 SKM	3,2	10,9
3713 SKM	-	0,7

DEĞERLENDİRME

Cinsiyete Göre Madde Kullanıcı Profili

Küresel olarak oldukça karmaşık bir uyuşturucu sorunu ile yüzleşen dünyamız, neredeyse sayılamayacak kadar çok ve çeşitli bir narkotik madde problemi ile karşı karşıyadır. Bugün narkotik maddelerin kullanımı özelde bireyin sağlığı genelde ise toplumsal güvenlik açısından ciddi bir tehdit olarak kabul edilebilir.

Uyuşturucu ile mücadelede sorunun tespiti ve çözüm önerilerinin etkin bir biçimde geliştirilebilmesi sürecinde arzla mücadele, önleme/egitim ve tedavi/rehabilitasyon faaliyetlerinin amaca uygun şekilde yürütülebilmesi için yapılan genel çalışmalar yanında, her narkotik madde kullanıcısına ilişkin özel profillerin oluşturulması, bir yandan alandaki çabaları çeşitlendirirken diğer yandan mevcut bakış açlarına farklılık katabilecektir.

Bu yönde Cinsiyet profiliyle ilgili olarak;

- Kadınlarda erkeklere göre lise ve üniversite/ yüksekokul mezunlarının fazla olduğu, benzer şekilde kadın kullanıcıların anne ve baba öğrenim durumlarına bakıldığında, erkek kullanıcıların ebeveynlerinden daha yüksek bir öğrenim durumu gözlemlenmektedir.

- Madde kullanan kadınların erkeklere göre, uyuşturucu maddeye başlama yaş ortalaması daha yüksektir. Madde kullanmaya başlama sebeplerinde “kişisel sorun”, “arkadaş ısrarı” ve “ aile içi sorunlar” sebebi ile başlama oranının kadınlar arasında yaygın olduğu görülmektedir. İlk denenen maddelere bakıldığında kadın kullanıcıların, erkeklere göre çok daha ağır uyuşturucular ile başladığı ve devam ettiği dikkat çekmektedir. Metamfetamin, eroin, sentetik ecza ve ecstasy gibi ağır uyuşturucularla kullanıma başlama ve devam etme erkeklere göre çok yaygındır. Erkeklerde ise kadınların aksine esrar ön plandadır.

- Madde kullanımına yönelmede işsizliğin bir sebep olduğu fakat doğrudan etkili olmadığı söylenebilir. Ancak kadınlardaki işsizlik oranı erkeklere göre çok daha fazladır. Çalışan kadınlara bakıldığında en sık görülen meslekler, garsonluk, işçilik, kuaförlük, kasiyerlik ve temizlik şirketi çalışanıdır.

- Kadın kullanıcıların aile yapısı incelendiğinde çarpıcı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Anne - baba arası şiddet, aile içi şiddet ve anne-baba boşanmaları, erkek ebeveynlerine göre çok fazladır. Kadınların hem mevcut hem de maddeyi ilk denediği zamanki medeni durumunda evli veya boşanmış olanların yüksek olması, genel anlamda evli kadınların da uyuşturucu kullanımı bağlamında daha riskli grup olduğu yönünde bir izlenim ortaya koymaktadır.

- Kadın kullanıcılarda yalnız yaşama, ev arkadaşı ile yaşama ve sevgili/partner ile yaşama oranı fazladır. Erkeklerde ise tam aksine aile bireyleri ile birlikte yaşayanlar fazladır. Kadınlardaki ilk temin şeklinde “eşim/sevgilim verdi” diyenlerin oranı yüksek iken erkeklerde “bir arkadaştan” temin etme şekli ön plana çıkmaktadır.

- Madde kullanım alanlarına bakıldığında kadınların, “kendi evinde”, “arkadaşının evinde” ve “otel/motel/ hotelde” kullanım oranı fazladır. Kendi evinde madde kullanan kadınlarda “yalnız”, “sevgili/partner ile” ve “ev arkadaşı ile” yaşıyorum diyenlerin oranının erkeklere göre çok daha fazla olduğu görülmektedir.

- Yine, uyuşturucu dışında başka bir suçtan adli işlem görme oranı kadınlarda daha düşüktür. Ancak farklı bir suça karıştığını söyleyenlerde “kişilere karşı ve mala karşı işlenen suçların” fazlalığı dikkat çekmektedir.

Mevcut çıktıların, uyuşturucu ile mücadele eden tüm çevrelerce alana ilişkin hazırlayacakları önleme projelerinin önceliklerinin belirlenmesinde ve akademik metin hazırlıklarında gereksinim duyabilecekleri birçok konuda bilgi ihtiyacının karşılanması adına faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

SONUÇ

Günümüz dünyasında uyuşturucu madde kullanımı, yalnızca bireysel bir sağlık sorunu olmaktan çıkmış; toplumsal, ekonomik ve güvenlik boyutlarıyla karmaşık bir yapıya bürünmüştür. Uyuşturucuyla mücadelede tek boyutlu stratejiler yetersiz kalmakta, sorunun çok yönlü doğası nedeniyle kapsamlı ve entegre bir yaklaşım gerekmektedir.

Bu sebeple Türkiye’de uyuşturucuya karşı verilen mücadelede bilimsel temelli ve veri odaklı yaklaşımların önemi giderek artmakta; çeşitli kamu kurumları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları iş birliği içerisinde hareket edilmektedir. Bu çerçevede geliştirilen NARKOLOG Projesi, uyuşturucu ile mücadele politikalarına bilimsel zemin sunan önemli bir adım olarak öne çıkmaktadır.

Bütüncül Mücadele Yaklaşımı

Uyuşturucu ile mücadele; arzın azaltılması, talebin önlenmesi, tedavi ve rehabilitasyon süreçlerinin birbirinden kopuk değil, eşgüdüm içinde yürütülmesini gerektiren bütüncül bir yaklaşıma dayanmalıdır. Bu yaklaşım, yalnızca adli ve kolluk kuvvetlerinin çalışmaları ile sınırlı kalmayıp; sağlık, eğitim, sosyal hizmetler ve medya gibi birçok farklı alanın iş birliğini zorunlu kılmaktadır. Etkin mücadele, sorunla ilgili elde edilen verilerin paylaşılması, analiz edilmesi ve politikaların bu doğrultuda şekillendirilmesi ile mümkündür.

EGM Narkotik Suçlarla Mücadele Başkanlığınca yürütülen Narkolog Projesi, adli işlem görmüş şahıslar üzerinden yürütülen gönüllülük esasına dayanan anket çalışmasında sosyolojik, psikolojik ve kriminolojik analizlerle; uyuşturucu madde kullanımı ve suç ilişkisinin çok boyutlu ele alınarak değerlendirmesini hedeflemektedir. Proje kapsamında toplanan veriler, hem önleme politikalarına yön vermekte hem de rehabilitasyon süreçlerinin daha etkili yürütülmesi açısından rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.

Narkolog Projesi 2024 Verilerinin Değerlendirilmesi;

Demografik ve Sosyoekonomik Bulgular

Uyuşturucu madde kullanan bireylerin çoğunluğunu erkekler oluşturmaktadır.

Bu bireylerin eğitim düzeylerinin düşük olduğu, ebeveynlerinin de büyük oranda lise altı eğitim seviyesine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Kullanıcıların önemli bir kısmının düzenli bir işi olmasına

rağmen, genellikle geçici ve marjinal işlerde çalıştığı belirlenmiştir.

Katılımcıların annelerinin %88’ine yakını ev hanımıdır; bu durum, geleneksel aile yapısının madde kullanımında dolaylı etkilerini düşündürmektedir.

Kullanım Alışkanlıkları ve Risk Faktörleri

Tütün kullanımı, madde kullanımına geçişte kritik bir eşik olarak değerlendirilmektedir.

İlk kullanılan uyuşturucu genellikle esrar olmakla birlikte kullanıcıların büyük çoğunluğu ise zamanla daha ağır narkotik maddelere yönelmektedir.

Uyuşturucu temini çoğunlukla arkadaş/sosyal çevresi aracılığıyla gerçekleşmekte, kullanım ise ev ortamında başlamakta ve devam etmektedir.

Kullanıcıların çoğunluğu aile bireyleriyle yaşamasına rağmen, ailelerin çocuklarının madde kullandığını fark etmeleri genellikle gecikmektedir.

Madde kullanımına başlama nedenleri arasında merak, arkadaş ısrarı, eğlence arayışı ve sosyal medya etkisi öne çıkmaktadır.

Bağımlılık Algısı ve Tedaviye Yönelim

Kullanıcıların yaklaşık üçte biri tedavi olma isteği gösterirken, önemli bir kısmı bağımlı olduklarını kabul etmemektedir.

Bu durum, bireylerin madde kullanımını içselleştiremediği ve dolayısıyla tedaviye yönelik motivasyonlarının düşük olduğu sonucunu doğurmaktadır.

Kullandıkları madde türü ve sıklığına rağmen kendilerini bağımlı olarak görmeyen bireyler, risk altındaki grupların psikolojik yapıları araştırmaya değer görülmektedir.

Güvenlik Boyutu

Uyuşturucu kullanan bireylerin büyük bir kısmı, aynı zamanda diğer suçlara da karışmaktadır.

Bu bağlamda, uyuşturucu kullanımı yalnızca bir sağlık sorunu değil, ciddi bir kamu güvenliği meselesi olarak da ele alınmalıdır.

Suçların çoğu bireysel ya da grup halinde işlenmekte, kimi zaman organize suç örgütlerine uzanabilmektedir.

Politika Geliştirme Açısından NARKOLOG Projesi'nin Önemi

Narkolog Projesi, topladığı kapsamlı veriler ve analizi sayesinde, kamu kurumlarının stratejik planlama süreçlerine doğrudan katkı sağlayabilecek nitelikte bir kaynaktır. Bu veriler;

Önleyici eğitim programlarının hedef kitesinin belirlenmesinde, riskli bölgelerin saptanmasında, sosyal hizmet uygulamalarının planlanmasında, ailelere yönelik bilgilendirme/farkındalık kazandırma faaliyetlerinde önemli rol oynamaktadır.

Bununla birlikte, proje kapsamında elde edilen bilgiler, akademik araştırmalara temel teşkil etmekte; sosyoloji, psikoloji ve kriminoloji gibi disiplinlerin ortak bir zeminde çalışmasına olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

Uyuşturucu ile etkin mücadelenin yolu, yalnızca cezai yaptırımlardan değil; aynı zamanda bilimsel temelli, bütüncül ve uzun vadeli stratejilerden geçmektedir. Narkolog Projesi, bu anlayışı somutlaştıran ve mücadeleye çok boyutlu kanıta dayalı bir perspektif kazandıran özgün bir çalışmadır. Elde edilen bulgular, hem suçla mücadele politikaları hem de toplumsal farkındalık açısından değerlidir. Özellikle genç bireyleri hedef alan önleme çalışmaları, aile içi iletişimin güçlendirilmesi, eğitim düzeyinin artırılması ve medya okuryazarlığının geliştirilmesi gibi alanlarda proje çıktılarından faydalanılması arzu edilmektedir.

Nihai olarak, Narkolog Projesi yalnızca geçmişini analiz etmekle kalmayıp, gelecekteki mücadele politikalarının şekillendirilmesine de rehberlik edebilecek nitelikte stratejik öneme sahip bir kaynaktır. Sürekli güncellenen analizlerle desteklenmesi ve farklı disiplinlerden gelecek katkılarla zenginleştirilmesi, projenin sürdürülebilirliğini artırarak çıktılarının daha verimli kullanılmasına imkan sağlayacaktır.

NSB

2025

NARK©